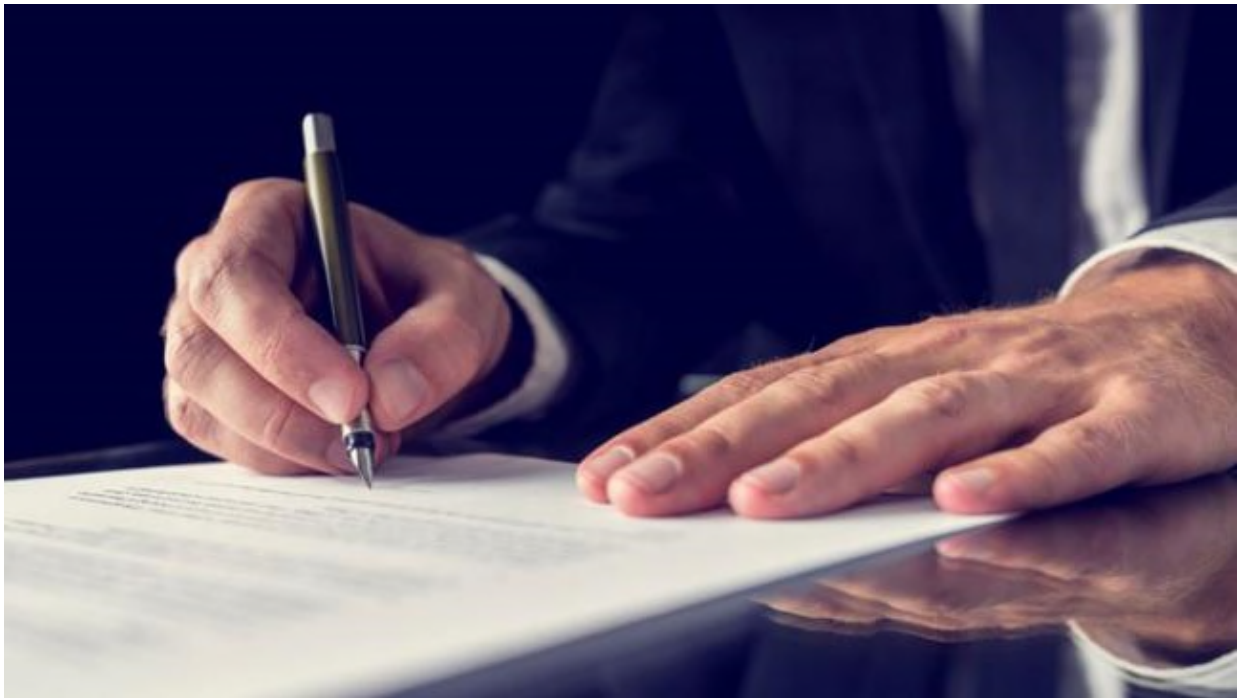

Centrale forhold ved revisionen

En vurdering af ISA 701

Forfatter:
Naja Vestergaard Jessen

Studienr.:
20152507

Vejleder:
Jesper Seehausen

Uddannelsesinstitution:
Aalborg Universitet

Opgavetype:
Kandidatspeciale, cand.merc.aud

Fag:
Revision

Aflevering:
25. februar 2018

Executive Summary

For a long time there has been a wish for greater transparency for the work of the auditors. This has especially arisen in the wake of the financial crisis, where the auditors and their work were pointed out to be some of the main reasons why it could go so wrong. Because of that it was decided that the auditors should include information about the main matters, there was identified and communicated to the management. That is why *ISA 701: Communicating key audit matters in the independent auditors report* was adopted.

The purpose is to provide the users of the financial statements additional information about the performed audit and understand those matters, the auditor has considered to be the most significant in the audit of the financial statements of the current period.

To evaluate the new ISA 701 has been a success or not and have created the value for the users of the financial statements, comments from corporate bank advisors is analysed. The corporate bank advisors is from some of the largest banks in Denmark. They have presented their opinions about the ISA 701 and also told, how they use the financial statements to review and rate the companies.

Results from this analysis showed that, the corporate bank advisors were not positive about the key audit matters, and it was far from likely that the key audit matters would become a factor in their review of the companies and the financial statements. In addition the corporate bank advisors informed that the information in the independent auditors report is not often used in their review of the financial statements, why there is a risk that they will not discover the a new section in the independent auditors report with key audit matters.

The implementation of ISA 701 is not the only change regarding PIE-companies in Denmark. There has also been a change in the definition on when a company is a PIE-company and not. This has led to some of the largest companies in Denmark are no longer PIE-companies and are not subject to the requirements for these types of companies. The thesis concludes, that some of the big not PIE-companies are also interesting to the public, why ISA 701 also should be a requirement for the audit and preparation of the independent auditors report for these companies.

Additionally, the thesis concludes, that there has to be a change in the requirements to the section with the key audit matters, at der skal ske en ændring i kravene til afsnittet omkring centrale forhold ved revisionen, so they become more uniform in the structure but more adapted to the single company regarding the content. In addition, adaptation to the requirements of the texts must also be made, making it easier for the auditor to assess when the descriptions are adequate.

Finally, the thesis concludes that another version of the key audit matters should be a requirement in all the independent auditors reports in Denmark no matter what company it is. In this version, the description will only consist of a description of what the auditor has done in connection with the review of the going concern, and what the conclusion has been of this. Thus it is possible to see how the auditor and management have come to the conclusion that the financial statement can be presented on a going concern basis.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og problemformulering	1
1.1 Indledning	1
1.2 Fortolkning og formål	2
1.3 Problemformulering	3
1.4 Struktur	4
1.5 Afgrænsning	5
1.6 Metodevalg	5
1.6.1 Udvalgte erhvervsrådgivere	6
1.6.2 Spørgeguide	6
1.6.2.1 Spørgsmål 1-2	7
1.6.2.2 Spørgsmål 3-6	7
1.6.2.3 Spørgsmål 7	7
1.6.3 Godkendte årsrapporter	7
1.7 Kildekritik	8
2. Definition af en PIE-virksomhed	10
2.1 Gammel lovgivning	10
2.2 Revisorloven 2016	12
2.3 Tidligere og nuværende PIE-virksomheder	13
2.4 Delkonklusion	15
3. Revisionserklæringer herunder centrale forhold ved revisionen	17
3.1 Udformning og opbygning af en revisionserklæring	17
3.1.1 Udformning	17
3.1.2 Opbygning	18
3.1.2.1 Konklusion	18
3.1.2.2 Grundlag for konklusion	19
3.1.2.3 Ansvar for regnskabet	19
3.1.2.4 Revisors ansvar for revisionen af regnskabet	19
3.1.2.5 Udtalelse om ledelsesberetningen	20

3.1.2.6 Revisoroplysninger	20
3.2 Centrale forhold ved revisionen	21
3.2.1 Definition	22
3.2.2 Udvælgelse af de centrale forhold	23
3.2.2.1 Forhold, der kræver betydelig opmærksomhed	23
3.2.2.2 Indvirkningen af betydelige begivenheder og transaktioner	23
3.2.2.3 Betydelige vurderinger af områder med store ledelsesmæssige skøn	24
3.2.2.4 Områder med risiko for fejl samt betydelige risici	25
3.2.2.4.1 Betydelige risici	25
3.2.2.4.2 Væsentlighedsniveau	26
3.2.3 Kommunikation af de centrale forhold	27
3.2.3.1 Beskrivelse af forholdet	28
3.2.3.2 Beskrivelse af behandlingen af forholdet	28
3.2.3.3 Situationer, hvor centrale forhold ikke skal medtages	29
3.3 Gennemgang af konkrete eksempler	30
3.4 Delkonklusion	33
4. Gennemgang af interviews med banker	35
4.1 Brug af årsrapporten	35
4.1.1 Resultatopgørelsen	35
4.1.2 Aktiver	36
4.1.3 Passiver	38
4.1.4 Revisionserklæring	38
4.1.5 Øvrige dele af regnskabet	39
4.2 Vurdering af centrale forhold ved revisionen	40
4.2.1 Overordnet vurdering	41
4.2.2 Opbygning	41
4.2.3 Tekst vedrørende risiko	42
4.2.4 Tekst vedrørende det udførte arbejde	43
4.2.5 Forslag til yderligere krav	44
4.3 Delkonklusion	45

5. Vurdering af centrale forhold ved revisionen	46
5.1 Definition af PIE-virksomheder	46
5.2 Centrale forhold ved revisionen	47
5.2.1 Udvalgelse af de centrale forhold ved revisionen	47
5.2.1.1 Betydelige risici	48
5.2.1.2 Fastlæggelsen af de centrale forhold	49
5.2.2 Opbygning af afsnittet	50
5.2.3 De anførte beskrivelser	50
5.2.4 Anvendelse af afsnittet	52
5.3 Samlet vurdering	53
5.4 Delkonklusion	53
6. Implementering af centrale forhold ved revisionen for ikke PIE-virksomheder	55
6.1 Delkonklusion	57
7. Konklusion	58
8. Kilder	63
9. Bilag	66
9.1 Revisionserklæring for Parken Sport & Entertainment A/S	66
9.2 Revisionserklæring for Matas A/S	69
9.3 Revisionserklæring for Alm. Brand Bank A/S	72
9.4 Revisionserklæring for Gyldendal A/S	75
9.5 Spørgeguide til brug for interviews	79
9.6 Interview med erhvervsrådgiver fra Nykredit	81
9.7 Interview med erhvervsrådgiver fra Jyske Bank	87

1 Indledning og problemformulering

1.1 Indledning

Da Danmark fra 2007 og frem til finanskrisens afslutning oplevede banker, som gik konkurs og gav store tab for både privatpersoner og virksomheder, og virksomheder, som havde store økonomiske problemer gav dette store tab for Danmark. En rapport udarbejdet af ekspertudvalget om finanskrisens årsager viser, at finanskrisen i alt kostede Danmark 400 mia. kroner.¹

Det store spørgsmål, da krisen var ved sin ende, var: Hvem havde skylden? Var det bankerne, der havde tilbudt bankprodukter, som var dårligere end de så ud? Eller var det politikerne, der ikke havde set krisen komme og derfor ikke havde tilpasset deres politik og dermed økonomien i samfundet hertil? Der bliver også peget fingre af Finanstilsynet, som beskyldes for ikke at have sikret, at bankerne blandt andet levede op til de nye internationale regnskabspraksisser.² Der er derfor mange grupper og brancher som anses for værende skyld i finanskrisen. En af de andre brancher, som endvidere nævnes, og som Finanstilsynet mener har et medansvar, er de danske revisorer.³ Dette skyldes, at de danske revisorer ikke havde forbehold mv. i bankernes regnskaber, hvorfor det ikke var muligt for regnskabsbrugere at se, at der var noget galt.

Ovenstående tvivl om skylden kan blandt andet skyldes, at der var en forventningskløft mellem, hvad der blev forventet af revisors arbejder contra, hvad der reelt blev udført. Denne forventningskløft kunne måske have været mindre, såfremt regnskabsbrugere, offentligheden mv. havde kendskab til, hvad revisor udfører i forbindelse med en revision. Blandt andet på grund af dette er der vedtaget en ny ISA, som hedder *ISA 701 Kommunikation af centrale forhold ved revisionen i den uafhængige revisors erklæring*, som skal sikre, at revisor skal medtage flere

---

¹ Rangvied, Jesper: "Den finansielle krise i Danmark"

² <http://www.business.dk/oekonomi/udvalg-her-er-skurkene-bag-finanskrisen>, besøgt d. 23.08.2017

³ <http://www.dr.dk/nyheder/penge/revisorer-har-medansvar-finanskrisen>, besøgt d. 23.08.2017

oplysninger omkring sit arbejde i revisorpåtegningen i regnskabet.⁴ Resultatet af denne lov ses allerede på de regnskaber for 2016, der er indberettet af PIE-virksomheder⁵.

Det vil derfor være interessant at undersøge, om den nye revisorpåtegning faktisk har givet regnskabsbruger, offentligheden mv. en bedre forståelse og større kendskab til revisors arbejde.

1.2 Fortolkning og formål

Formålet med denne opgave er at behandle det nye krav til oplysning omkring centrale forhold ved revisionen i revisionserklæringen for PIE-virksomheder. Behandlingen af dette vil tage udgangspunkt i International standard om revision⁶.

Der vil blive foretaget en redegørelse for definitionen af en PIE-virksomhed, samt hvordan en revisionserklæring skal udformes herunder hvilke krav, der er til afsnittet omkring centrale forhold ved revisionen. Der vil endvidere blive foretaget analyser og vurderinger, som vil lægge til grund for den afsluttende vurdering og konklusion.

Til brug for vurderingen vil interviews med erhvervsrådgivere i udvalgte banker blive analyseret. Deres interviews vil tage udgangspunkt i konkrete eksempler fra udvalgte regnskaber for PIE-virksomheder.

Der vil endvidere blive foretaget en vurdering af, om løsningen med afsnittet omkring centrale forhold i revisionen har været en succes. I den forbindelse vil der blive foretaget en vurdering af, om det også skal være et krav for de øvrige typer af virksomheder i Danmark.

4

http://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Revision%20og%20andre%20erklæringsopgaver/Internationale%20Standarder%20under%20Oudarbejdelse/Afsluttede%20hoeringer/IAASB%20udkast%20til%20ajourførte%20standarder%20om%20revisors%20rapportering, besøgt d. 23.08.2017

⁵ Forkortelse af: Public Interest Entities

⁶ Fremadrettet ISA

1.3 Problemformulering

Til afdækning af ovenstående vil følgende hovedspørgsmål blive besvaret:

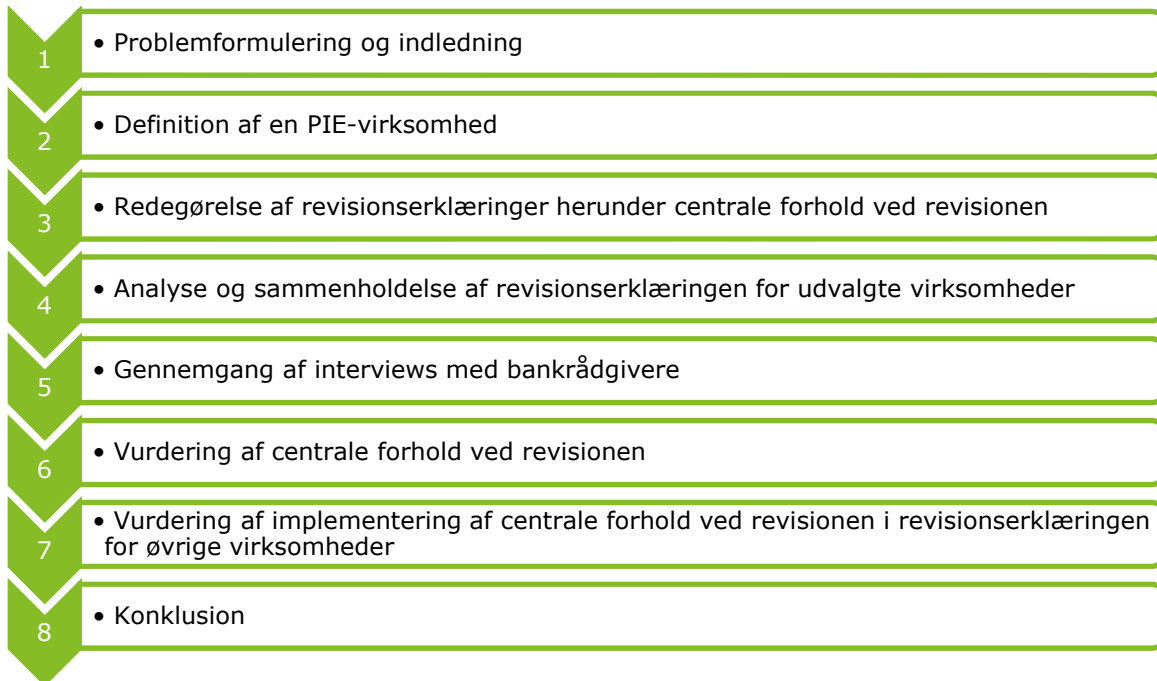
- Har ændringen af revisionspåtegningen for PIE-virksomheder givet regnskabsbrugeren et større indblik i det udførte revisors arbejde og har dette givet større værdi? Bør revisionspåtegningen ændres for andre virksomheder også?

For at ovenstående hovedspørgsmål kan besvares er det nødvendigt at undersøge følgende:

- Hvad er definitionen på en PIE-virksomhed?
- Hvad er forskellen på revisionserklæringen for PIE-virksomheder og ikke PIE-virksomheder?
- Hvordan er afsnittet omkring ”Centrale forhold ved revisionen” udarbejdet for udvalgte PIE-virksomheder?
- Hvordan vurderer udvalgte erhvervsrådgivere regnskaberne og anvender de revisionspåtegningen fra revisoren?
- Hvordan vurderer udvalgte erhvervsrådgivere afsnittet omkring ”Centrale forhold ved revisionen”?
- Skal der ske ændring af revisionspåtegningen for de øvrige virksomheders regnskaber?

1.4 Struktur

Opgaven vil blive udarbejdet ud fra nedenstående struktur:

Figur 1: Struktur i opgaven

Kilde: Egen tilvirkning

Som det fremgår, vil der i opgavens andet afsnit blive foretaget en redegørelse for definitionen af en PIE-virksomheder ud fra reglerne i Revisorloven. Der vil også kort blive redegjort for den gamle definition af PIE-virksomheder. Dette anvendes til at sammenholde de virksomheder, som i dag er PIE-virksomheder med de virksomheder, der tidligere også gik under betegnelsen.

Herefter vil der blive redegjort for hovedelementerne i den nye og gamle revisionserklæring, hvor hovedvægten dog vil ligge på de centrale forhold ved revisionen. Redegørelsen vil ske på baggrund af standarderne i de internationale standarder for revisionen herunder især *ISA 701 Kommunikation af centrale forhold ved revisionen i den uafhængige revisors erklæring*.

Efter ovenstående to redegørelser vil der ske gennemgang af udvalgte revisionserklæringer for PIE-virksomheder. Der vil i den forbindelse ske sammenholdelse af de forskelliges revisionselskabers opbygning af revisionserklæringen, hvor sammenholdelsen vil tage udgangspunkt i oplysningerne omkring centrale forhold ved revisionen.

I opgavens femte afsnit vil interviews med udvalgte bankrådgivere blive gennemgået og analyseret til brug for vurderingen af, om centrale forhold ved revisionen giver regnskabsbrugeren et bedre indblik i revisors arbejde, samt om det er noget, bankrådgivere kan bruge til deres vurdering af regnskabet.

Dette vil blandt andet ligge til grund for vurdering af centrale forhold ved revisionen som helhed samt vurderingen af, om der skal ske ændring af lovgivningen, så det også bliver et krav med beskrivelse af de centrale forhold ved revisionen i revisionserklæringen for virksomheder, der ikke er PIE-virksomheder.

1.5 Afgrænsning

Som følge af, at der er tale om PIE-virksomheder, som er underlagt revision, vil der ikke blive foretaget en gennemgang af påtegningen for assistance, review og udvidet gennemgang.

Der vil i opgaven blive lagt vægt på reglerne omkring kommunikation af de centrale forhold ved revisionen. Der vil derfor ikke blive foretaget en gennemgang af de øvrige bestemmelserne for PIE-virksomheder medmindre dette er fundet relevant i de enkelte afsnit.

Der vil i opgaven hovedsageligt blive taget udgangspunkt i en revisionserklæring uden fremhævelser og modifikationer, hvorfor der ikke vil ske uddybende gennemgang heraf.

1.6 Metodevalg

Der vil i opgaven blive taget udgangspunkt i forskellige typer af data, informationsmetoder og indgangsvinkler til brug for besvarelsen af problemformuleringen.

I opgaven vil der blive anvendt både sekundært og primær data. Ved primær data forstås den data, som forfatteren selv har indhentet⁷. I opgaven vil dette bestå af interviews med udvalgte bankrådgivere i danske banker. Derudover vil det sekundære data, som er bøger, love mv.⁸, bestå af love, regnskabsstandarder, relevante offentliggjorte årsrapporter samt relevante artikler.

Med hensyn til typen af data vil der både blive anvendt kvalitative data og kvantitative data. Det kvalitative data vil hovedsageligt bestå af love, regnskabsstandarder mv. samt interviews med de

---

⁷ Andersen, Ib: "Den skinbarlige virkelighed", side 44

⁸ Andersen, Ib: "Den skinbarlige virkelighed", side 44

udvalgte erhvervsbankrådgivere. Den kvantitative data vil bestå af regnskabstallene i de offentliggjorte årsrapporter, der bliver anvendt i opgaven. Hovedvægten af data vil dog være kvalitativ data.

1.6.1 Udvalgte erhvervsrådgivere

Til brug for vurderingen af ISA 701 og vurdering af en eventuel implementering på øvrige ikke PIE-virksomheder er det valgt at foretage interviews med udvalgte erhvervsrådgivere, da det forudsættes, at disse er nogle af de mest relevante regnskabsbrugere, da de blandt andet anvender regnskaberne til brug for kreditvurderinger. Der er dermed udvalgt erhvervsrådgivere i nogle af Danmarks største banker, da der er valgt erhvervsrådgivere i henholdsvis Nykredit og Jyske Bank. Begge disse banker er i top fire over de banker i Danmark, der er størst målt på arbejdskapital.⁹ Der er valgt at vælge to banker, som er nogle af de største i Danmarks, da det forudsættes, at disse banker har mange erhvervs-kunder, og dermed indhenter og gennemgår mange regnskaber.

De to udvalgte erhvervsrådgivere har heller ikke ansvaret for den samme type af kunder. Erhvervsrådgiveren fra Nykredit har en stor portefølje med ejendomsselskaber, mens erhvervsrådgiveren fra Jyske Banks kundeportefølje hovedsageligt består af produktionsvirksomheder. Der er dermed tale om forskellige virksomhedstyper og brancher, hvorfor det sikres, at vurderingen fra de to erhvervsrådgivere sker på baggrund af en forskellig indgangsvinkel.

1.6.2 Spørgeguide

Til brug for interviewet er det valgt at anvende et interview af typen ”delvist struktureret interview”, hvor der vil være udarbejdet en overordnet spørgeguide, men der vil stadig være mulighed for at stille yderligere spørgsmål under interviewet, såfremt dette findes nødvendigt.¹⁰ Denne type interview er valgt for at sikre, at interviewet ikke bliver låst, og der dermed er en risiko for, at det ikke er alle spørgsmål og problemstillinger, der bliver drøftet. Spørgeguiden fremgår af bilag 9.5, og i nedenstående er der en kort begrundelse for, hvorfor de enkelte spørgsmål er medtaget i spørgeguiden.

---

⁹ <https://www.finanstilsynet.dk/da/Tal-og-Fakta/Statistik/Statistik-om-sektoren/Pengeinstitutternes-stoerrelsesgruppering>, besøgt d. 25. januar 2018

¹⁰ Andersen, Ib: ”Den skinbarlige virkelighed”, side 155

1.6.2.1 Spørgsmål 1-2

Det første spørgsmål er valgt at tage med, da det giver et godt overblik over, hvad der er væsentlig for den enkelte erhvervsrådgiver i et regnskab. Det vil derfor allerede ud fra dette spørgsmål give en indikation omkring, om erhvervsrådgiveren rent faktisk anvender revisionserklæringen, da det er i denne, afsnittet omkring centrale forhold ved revisionen skal placeres. Det er derfor, at der i andet spørgsmål endvidere er spurgt yderligere ind til deres brug af revisionserklæringen.

1.6.2.2 Spørgsmål 3-6

Disse spørgsmål er meget målrettet de eksempler på centrale forhold ved revision, der fremgår af de revisionserklæringer, der er fremsendt til de to erhvervsrådgivere inden interviewet. Spørgsmålene er med i spørgeguiden, da det ønskes at undersøge, om erhvervsrådgiveren kan og vil bruge afsnittet til noget, og hvad der eventuelt kunne gøres anderledes, så det ville være noget, de ville bruge og som ville give værdi for deres kreditvurdering.

1.6.2.3 Spørgsmål 7

Det sidste spørgsmål handler om, om der er nogle regnskabsposter mv., hvor det ville være ideelt med afsnittet omkring centrale forhold ved revisionen. Det findes relevant at undersøge, om det for eksempel kunne være en ide med et afsnit omkring going concern eller lignende, og om dette vil kunne bruges i erhvervsrådgivernes kreditvurderinger.

1.6.3 Godkendte årsrapporter

Som beskrevet i opgaven vil der blive anvendt eksempler på centrale forhold ved revisionen. Disse eksempler er medtaget fra godkendte og indberettede årsrapporter for udvalgte virksomheder. Der er valgt at anvende årsrapporten for følgende virksomheder:

- Matas A/S, årsrapport for 2016/17
- Parken Sport & Entertainment A/S, årsrapport for 2016
- Gyldendal A/S, årsrapport for 2016
- Alm. Brand Bank A/S, årsrapport for 2016

Der er valgt at tage udgangspunkt i fire virksomheder, som ikke er i samme branche, således der både er eksempler for pengeinstitutter, men også for børsnoterede selskaber. Derudover er der i forbindelse med udvælgelsen af virksomheden også taget højde for, at det er forskellige

revisionselskaber, der er revisor for de enkelte virksomheder. Revisionselskaberne er som følgende:

- Matas A/S – ERNST & YOUNG Godkendt Revisionspartnerselskab
- Parken Sport & Entertainment A/S – Pricewaterhousecoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
- Gyldendal A/S – Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
- Alm. Brand Bank A/S – Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab¹¹

Revisionselskabet for Gyldendal A/S og Alm. Brand Bank A/S er det sammen, men det er sikret, at der ikke er tale om den samme ansvarlige statsautoriseret revisor. Dette er udvalgt, da det også vil være interessant at undersøge, om ISA 701 er implementeret ens internt i et revisionselskab.

1.7 Kildekritik

Alt det anvendte data er og vil i løbet af opgaven blive vurderet i forhold til validitet og reliabilitet, således det sikres, at der kun bruges pålidelige og relevante kilder.

Inden der er foretaget interviews med de to erhvervsrådgivere, er spørgeguiden gennemgået af en tredje erhvervsrådgivere. Dette er for at sikre, at spørgsmålene er skarpe og ikke misforstås, således at det indhentede data ikke bliver påvirket af misforståelser. Derudover er der sket tilpasninger i spørgeguiden for at sikre, at det kun er de brugbare spørgsmål, der er medtaget, således det sikres, at der bliver svaret uddybende herpå. Dette er gjort for at sikre reliabiliteten af dette data.

I opgaven anvendes en række internetsider og artikler som alle har haft relevans for opgaven. Disse er alle blevet vurderet inden anvendelse, hvor blandt andet udbyder, forfatter og udgivelsesdato er vurderet. Det er på den måde sikret, at der er anvendt det mest opdaterede data, som også er udarbejdet og offentliggjort af pålidelige kilder. Det vurderes dermed, at der kun er anvendt data fra internetsider og artikler, der er fundet valide.

---

¹¹ Revisionselskabet for de enkelte virksomheder er påset på cvr.dk

Opgaven vil som beskrevet også tage udgangspunkt i relevante danske og internationale love og standarder. Disse vurderes at have en høj validitet, da de er alle er blevet godkendt inden offentliggørelse samt behandlet og kommenteret af hovedinstanser inden for revisionsområdet.

2 Definition af en PIE-virksomhed

PIE er en forkortelse af ”Public Interest Entity”, som på dansk hedder ”Virksomheder af interesse for offentligheden”¹². I forbindelse med vedtagelsen og implementeringen af den nye revisorlov d. 17. juni 2016 skete der en ændring i definitionen af en PIE-virksomhed. Derfor vil der i dette afsnit blive redegjort for de ”gamle” grænser samt de nye grænser implementeret i den nye revisorlov. Derudover vil der ske en sammenholdelse mellem de to definitioner, hvor der vil blive inddraget eksempler på selskaber, som både nu er PIE-virksomheder, og selskaber, der tidligere har været defineret som PIE-virksomheder.

2.1 Gammel lovgivning

Den første definition af en PIE-virksomhed kom med Revisorloven i 2003, hvor en PIE-virksomhed blev defineret som:

”Følgende virksomheder er omfattet af bestemmelsen, indtil de ikke længere opfylder kriterierne: Børsnoterede selskaber, statslige aktieselskaber, virksomheder, der er underlagt tilsyn af Finanstilsynet, samt virksomheder, der i to på hinanden følgende regnskabsår opfylder to eller flere af følgende kriterier:

- 1) *En medarbejderstab på 2.500 personer,*
- 2) *En balancesum på 5 mia. kr. eller*
- 3) *En nettoomsætning på 5 mia. kr.”*¹³

Denne definition er dog blevet ændret igennem årene, hvor der både er sket tilføjelser til definitionen, og placeringen i revisorloven er også blevet ændret. Blandt andet skete der en ændring i 2006, hvor det blev tilføjet, at PIE-virksomheder også dækkede over kommuner og kommunale fællesskaber.¹⁴

---

¹² Revisorloven 2003 § 1a, stk. 3.

¹³ Uddrag af Revisorlov 2003, § 10, stk. 2

¹⁴ Lov nr. 510 af 06/06/2007, §3 stk. 1

Derudover er der også sket tilpasning af, hvilke selskaber under Finanstilsynet, der blev defineret som PIE-virksomheder. Denne ændring kom senest i 2014, hvor der skete den sidste indskrænkning af, hvilke selskaber under Finanstilsynet, der var underlagt definitionen for en PIE-virksomhed. Dette førte frem til, at det var følgende selskaber, der var underlagt definitionen for en PIE-virksomhed¹⁵:

- 1) *Virksomheder, som har værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i et EU-land eller et EØS-land,*
- 2) *Statslige aktieselskaber*
- 3) *Kommuner, kommunale fællesskaber, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse og regioner*
- 4) *Virksomheder, der er underlagt finanstilsynet, bortset fra virksomheder, der er omfattet af lov om forsikringsformidling, virksomheder, der er omfattet af lov om pantebrevsselskaber, virksomheder, der er omfattet af kapitel 3 eller § 39p i lov om betalingstjenester og elektroniske penge, og virksomheder, der er omfattet af kapitel 20a i lov om finansiel virksomhed, og*
- 5) *Virksomheder, der i 2 på hinanden følgende regnskabsår overstiger to eller flere af følgende kriterier:*
  - a. *En medarbejderstab på 2.500 personer,*
  - b. *En balancesum på 5 mia. kr. eller*
  - c. *En nettoomsætning på 5 mia. kr.*

Disse grænser for PIE-virksomheder gav en stor mængde af virksomheder, der skulle følge reglerne for disse virksomheder. Der var i alt 869 virksomheder, som fordelede sig på følgende typer af virksomheder¹⁶:

- Børsnoterede selskaber (236 stk.)
- Kreditinstitutter og forsikringsselskaber, der ikke er børsnoteret (124 stk.)
- Statslige aktieselskaber (12 stk.)
- Store virksomheder, der overstiger de førnævnte grænser (93 stk.)
- Virksomheder, der er under tilsyn af Finanstilsynet (221 stk.)
- Kommuner og regioner (103 stk.)
- Kommunale fællesskaber (80 stk.)

---

¹⁵ Uddrag af Revisorlov 2008, § 21, stk. 3

¹⁶ "Notat om afgrænsning af virksomheder med offentlig interesse" – Danske Revisor FSR, 6. marts 2015

Der var derfor en stor mængde af virksomheder, der var underlagt de skærpede regler, der er for PIE-virksomheder.

2.2 Revisorloven 2016

Som beskrevet tidligere blev der i 2016 vedtaget en ny Revisorlov, hvor der endvidere blev ændret i definitionen for, hvornår en virksomhed er en PIE-virksomhed, og hvornår den ikke er. Der var især et ønske om denne ændring, da det er meget omkostningstungt at være defineret som en PIE-virksomhed, da der er øgede krav hertil.¹⁷

Tidligere var definitionen placeret under §21, men denne paragraf er i den nye lov ophævet og er blevet erstattet af §1 a. stk. 3, hvor beskrivelsen er placeret sammen med de øvrige definitioner i Revisorloven. Definitionen lyder¹⁸:

”Virksomheder af interesse for offentligheden:

- a) Virksomheder, som har kapitalandele, gældsinstrumenter eller andre værdipapirer optaget til handel på et reguleret marked i et EU-land eller EØS-land, og*
- b) Finansielle virksomheder, jf. § 5, stk., 1, nr. 1, litra a, b og e, i lov om finansiel virksomhed.”*

Punkt a henviser til, at det nu kun er børsnoterede selskaber, der går under definitionen. Dette er næsten samme definition, som også var medtaget under punkt 1 i den gamle lovgivning, hvor børsnoterede selskaber endvidere var klassificeret som PIE-virksomheder.

---

¹⁷

http://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Om_revisor/Lovgivning%20og%20bekendtgørelser/Den%20danske%20afgrænsning%20af%20PIES%20boer%20ændres_120315, besøgt d. 5. januar 2018

¹⁸ Revisorloven §1a, stk. 3

Det andet punkt henviser til ”Lov om finansiel virksomhed”, hvor det fremgår, at der nu kun er tale om følgende virksomheder, der kan defineres som PIE-virksomheder¹⁹:

- Pengeinstitutter
- Realkreditinstitutter
- Forsikringsselskaber

Dette er en også en væsentlig ændring til tidligere, hvor der var tale om en del virksomheder, som var under tilsyn hos Finanstilsynet.

Ud over disse ændringer er der blevet fjernet en del selskaber fra definitionen. Dette betyder, at virksomheder, der er statslige aktieselskaber, kommuner samt virksomheder, der overstiger grænsen for omsætning (5 mia. kr.), antal ansatte (2.500 personer) og balancesum (5 mia. kr.) ikke længere går under betegnelsen for PIE-virksomheder. Dette medfører, at der ikke længere er de samme krav til disse virksomheder. Der er dog stadig nogle bestemmelser for PIE-virksomheder, som disse virksomheder skal overholde, som ikke er gældende for alle andre virksomheder. Dette er, at der er tvungen partnerrotation hver 7. år med en afkølingsperiode på 3 år.²⁰ Dette betyder, at der skal ske udskiftning i den ansvarlige revisorpartner på kunden hver 7. år, og denne partner kan ikke blive valgt igen, inden der er gået yderligere 3 år. Rotationen er dog kun for partneren og dermed ikke for revisionselskabet, hvorfor det stadig er muligt at opretholde et samarbejde mellem revisor og virksomhed i mange år.

Som følge af ændringen i definitionen er der selvfølgelig også sket et fald i antallet af PIE-virksomheder. Der er nu kun tale om 360 PIE-virksomheder mod tidligere 869 PIE-virksomheder, jf. tallene i ovenstående afsnit.

2.3 Tidligere og nuværende PIE-virksomheder

Som beskrevet i ovenstående er der sket en stor ændring af antallet af PIE-virksomheder, hvorfor der dermed er en del virksomheder, der ikke længere går ind under denne betegnelse. Der er i nedenstående figur tilfældigt udvalgt en række tidligere og nuværende PIE-virksomheder, hvor deres nettoomsætning og aktivsum er oplyst:

---

¹⁹Lov om finansiel virksomhed §5, stk. 1, nr. 1, litra a, b og e.

²⁰ <https://www2.deloitte.com/dk/da/pages/audit/articles/ny-revisorlov-er-netop-vedtaget.html>, besøgt d. 12. november 2017

<i>Tidligere PIE-virksomheder</i>				Årstal	Omsætning mio. kr.	Aktivsum mio. kr.
Navn						
Leverandørselskabet (koncerntal)	Danish	Crown	AmbA	2016/17	62.024	24.433
Poul Due Jensens Fond (koncerntal)				2016	24.677	24.778
Heartland A/S (koncerntal)				2016/17	26.046	32.102
Lego A/S (koncerntal)				2016	37.934	29.937

<i>Nuværende PIE-virksomheder</i>				Årstal	Omsætning mio. kr.	Aktivsum mio. kr.
Navn						
Parken Sport & Entertainment A/S (koncerntal)				2016	1.448	2.772
Matas A/S (koncerntal)				2016/17	3.463	5.271
Gyldendal A/S (koncerntal)				2016	833	794
Alm. Brand Bank A/S				2016	391	9.698

Figur 2: Sammenholdelse af tidligere og nuværende PIE-virksomheder

Kilde: Det offentliggjorte koncernregnskab for de enkelte selskaber for de angivne år, liste over børsnoterede selskaber i Danmark²¹ samt gennemsigtsrapport for Deloitte (2014/15), E&Y (2015) og PWC (2015).

De fire tidligere PIE-virksomheder er alle blevet fjernet fra listen over PIE-virksomheder, da reglen omkring størrelseskriterier for omsætning, antal ansatte og aktivsum er blevet fjernet i den nye definition.

Som det ses af figuren har de tidligere PIE-virksomheder dog både meget større omsætning og aktivsum set i forhold til de nuværende udvalgte PIE-virksomheder. De er dog alle at finde i top 20 over landets største virksomheder i Danmark.²² Det kan godt være, at de ikke har offentlig interesse, fordi det ikke er muligt for privatpersoner at investere i aktier i disse selskaber, men da selskaberne er så store, kan en eventuel fejl i et regnskab for eksempel betyde forkert beregning af skat, og dermed kan det danske samfund gå glip af en masse skattekroner. Hvis der for eksempel tages udgangspunkt i regnskabet for Heartland A/S for 2016/17 har de et resultat før skat på 1,9 milliarder kroner²³, hvoraf skatten vil udgøre 418 mio. kr., hvis der omregnes med en skatteprocent på 22%.²⁴ Isoleret set vil en fejl i deres resultat før skat måske ikke give en stor fejl

²¹ <http://www.euoinvestor.dk/markeder/aktier/europa/danmark/selskaber>, besøgt d. 10. januar 2018

²² <https://www.business.dk/oekonomi/se-listen-her-er-danmarks-1.000-stoerste-virksomheder-i-2017>, besøgt d. 12. december 2017

²³ Side 25 i det indberettede regnskab for Heartland A/S for 2016/17 offentliggjort på Erhvervstyrelsens hjemmeside

²⁴ <http://www.skm.dk/skattetal/statistik/tidsserieoversigter/centrale-skattesatser-i-skattelovgivning-2010-2018>, besøgt d. 10. januar 2018

inde hos SKAT, men hvis alle de store ikke PIE-virksomheder laver fejl eller snyder, vil det til sidst blive til rigtig mange penge. Det skal dog bemærkes, at de udvalgte nuværende PIE-virksomheder ikke er en del af de største. De største PIE-virksomheder har omsætning på op mod 239 mia. kr. (A.P. Møller – Mærsk)²⁵.

Derudover har virksomheder som Poul Due Jensens Fond og Lego A/S også interesse for offentligheden, da der er rigtig mange ansatte i disse selskaber. Der er i Poul Due Jensens Fond ansat 17.779 personer ved udgangen af 2016²⁶, og Lego A/S har 19.061 personer ansat ved udgangen af 2016.²⁷ Derfor vil en stor ændring i disse selskaber, som eventuelt vil kræve fyring af medarbejdere, have en stor betydning for mange mennesker og familier.

Den nye Revisorlov er ret klar i, hvad definitionen af en offentlig interessant virksomhed er – børsnoterede selskaber samt banker, realkreditinstitutter og forsikringsselskaber. Dette giver som udgangspunkt god mening, da det er disse selskaber, som helt almindelig privatpersoner har en form for risiko i. De kan købe værdipapirer i de børsnoterede selskaber, og deres bankindestående står hos bankerne. Det kan dermed ende med store tab for disse personer, som det for eksempel var tilfældet, da Roskilde Banken krakkede tilbage i 2008. Her endte Roskilde Banks aktionærer med at tabe flere milliarder til sammen, og der er endnu ikke en endelig afklaring på, om bestyrelsesmedlemmer, direktører og revisor kommer til at stå til ansvar for dette.²⁸ Kravene for revisionen og oplysninger i regnskabet af disse virksomheder burde dermed være strammere end for de øvrige selskaber.

2.4 Delkonklusion

Der er lige siden den første definition af en PIE-virksomhed løbende sket ændringer hertil. Den sidste ændring kom i forbindelse med vedtagelsen af den nye Revisorlov vedtaget i 2016. I denne bliver PIE-virksomheder defineret som børsnoterede selskaber samt pengeinstitutter, realkreditinstitutter og forsikringsselskaber. Ændringen er sket som følge af et ønske herom, da det er meget omkostningstungt at være en PIE-virksomhed.

---

²⁵ <https://www.business.dk/oekonomi/se-listen-her-er-danmarks-1.000-stoerste-virksomheder-i-2017>, besøgt d. 12. december 2017

²⁶ Side 30 i det indberettede regnskab for Poul Due Jensens Fond for 2016 offentliggjort på Erhvervstyrelsens hjemmeside

²⁷ Side 32 i det indberettede regnskab for Lego A/S for 2016 offentliggjort på Erhvervstyrelsens hjemmeside

²⁸ <https://www.dr.dk/nyheder/penge/voldsom-drejning-finansiel-stabilitet-barberer-625-millioner-af-krav-til-bankledelse>, besøgt d. 10. januar 2018

Definition af en PIE-virksomhed

Ved sammenholdelse af nuværende og tidligere PIE-virksomheder er det konstateret, at omsætning, balancesum mv. kan være meget større i ikke PIE-virksomheder, hvorfor en fejl i disse regnskaber kan have stor betydning for for eksempel betaling af skatten. Derudover har de udvalgte ikke PIE-virksomheder rigtig mange ansatte, hvorfor det vil have betydning for rigtig mange mennesker, hvis der sker en stor ændring i selskaberne.

Ud fra definitionen i den nye Revisorlov kan det konstateres, at der er taget udgangspunkt i virksomheder, som har betydning for for eksempel privatpersoners økonomi. Dette skyldes, at de har investeret penge i de børsnoterede selskaber og muligvis har store bankindestående hos pengeinstitutterne.

3 Revisionserklæringer herunder centrale forhold ved revisionen

Som allerede beskrevet er revisionserklæringen forskellig alt efter, om der er tale om en ikke PIE-virksomhed og en PIE-virksomhed. Dette skyldes, at der for PIE-virksomheder skal indsættes beskrivelse af centrale forhold ved revisionen.²⁹

Dette afsnit vil derfor starte med en redegørelse af, hvordan revisionserklæringen skal udformes for ikke PIE-virksomheder. Herefter vil der ske en beskrivelse af centrale forhold ved revisionen, samt hvordan disse skal medtages i revisionserklæringen for PIE-virksomheder.

3.1 Udformning og opbygning af en revisionserklæring

Som det fremgår af ISA 200 punkt 3 er *formålet med en revision at styrke de tiltænkte brugeres tillid til regnskabet*. Dette sker ved, at revisoren afgiver en konklusion om, om regnskabet er aflagt efter den relevante regnskabsmæssige begrebsramme og dermed giver et retvisende billede.³⁰ Denne konklusion medtages i regnskabet i revisorens revisionserklæring.

3.1.1 Udformning

I forbindelse med udformningen af en revisorerklæring skal revisor foretage en konklusion af, om denne har opnået en høj grad af sikkerhed for, at der ikke er fejl i regnskabet. I den forbindelse skal revisoren blandt andet tage højde for, at der er opnået egnet og tilstrækkelig revisionsbevis samt konklusion omkring, hvorledes ikke-korrigerede fejl er uvæsentlige eller ej.³¹ Derudover skal revisoren også konkludere på, om regnskabet er aflagt efter den rigtige regnskabsmæssige begrebsramme og dermed, at regnskabspraksis er korrekt.³² I den forbindelse er der en række punkter, som revisoren skal tage stilling til. Dette er blandt andet, om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige, om oplysningerne i regnskabet er relevante, pålidelige mv.,

---

²⁹ ISA 701, punkt 5

³⁰ ISA 200, punkt 3

³¹ ISA 700, punkt 11

³² ISA 700, punkt 12

samt om der er givet uddybende oplysninger, således en regnskabsbruger ikke er i tvivl om de transaktioner mv., der er foretaget i regnskabet.³³

Ovenstående forhold skal medtages i revisionserklæringen. Opbygningen af denne skal ske, som beskrevet i det efterfølgende afsnit.

3.1.2 Opbygning

Når revisor har afsluttet sin revision, og der skal afgives en revisorerklæring, skal denne ske skriftlig.³⁴ Erklæringen skal endvidere have en titel, der tydeligt viser, hvilken type erklæring, der er tale om. I tilfælde, hvor der er foretaget revision af regnskab, skal der medtages en erklæring fra en uafhængig revisor.³⁵ Derudover er der en række krav til, hvilke afsnit erklæringen skal indeholde. De afsnit, som fremgår af en klassik revisionserklæring uden modifikationer og fremhævelser, vil blive gennemgået i nedenstående.

3.1.2.1 Konklusion

Det første afsnit i erklæringen skal altid være revisors konklusion.³⁶ Det er i denne del af erklæringen, at revisoren angiver, hvilken konklusion, der er tale om, herunder om det er en konklusion med modifikationer. Det er endvidere i dette afsnit, at det bliver oplyst, hvilken virksomhed, der er tale, hvilke dele regnskabet består af, om der er sket revision eller ikke, samt oplysning omkring, hvilken periode regnskabet vedrører.³⁷ Derudover skal revisor også henvise til, hvilken regnskabsmæssig begrebsramme, der er anvendt til aflæggelse af regnskabet.³⁸ Dermed har regnskabsbrugeren mulighed for hurtig at danne sig et overblik over, om der for eksempel er modtaget modifikationer i erklæringen, så opmærksomheden med det samme henledes hertil.

---

³³ ISA 700, punkt 13

³⁴ ISA 700, punkt 20

³⁵ ISA 700, punkt 21

³⁶ ISA 700, punkt 23

³⁷ ISA 700, punkt 24

³⁸ ISA 700, punkt 26

3.1.2.2 Grundlag for konklusion

Næste afsnit i erklæringen hedder ”Grundlag for konklusion”. I dette afsnit skal revisor oplyse, at der er modtaget og opnået tilstrækkelig revisionsbevis for at kunne danne grundlaget for konklusionen i første afsnit. Det er endvidere et krav, at revisor bekræfter, at denne er uafhængig, samt oplyser, at den udførte revision er foretaget jævnfør de internationale standarder om revision.³⁹

3.1.2.3 Ansvar for regnskabet

I revisorerklæringen skal der også ske en beskrivelse af, hvem der har ansvaret for hvad i forbindelse med revision og aflæggelse af et regnskab. Der skal derfor indsættes et afsnit, som beskriver, at det er ledelsen eller den øverste ledelse, der har ansvaret for aflæggelsen af regnskabet.⁴⁰ I dette afsnit skal det beskrives, at det er ledelsen, der har ansvaret for, at regnskabet aflægges efter den korrekte regnskabsmæssige begrebsramme, samt at der er oprettet interne kontroller og procedurer, som sikrer, at der ikke sker aflæggelse af et regnskab med væsentlige fejl.⁴¹

Derudover skal det beskrives, at det er ledelsen, der har ansvaret for, at regnskabet aflægges med en forventning om fortsat drift, og det dermed aflægges på going concern-basis.⁴²

3.1.2.4 Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Lige som, der skal oplyses omkring ledelsens ansvar for regnskabet, skal der også oplyses om, hvilket ansvar revisor har for revisionen af regnskabet. I dette afsnit skal revisoren beskrive, at det er dennes mål at opnå høj grad af sikkerhed af, at der ikke er fejl i regnskabet, samt at afgive en erklæring med revisorens konklusion. I den forbindelse skal det også anføres, at selvom, der er tale om høj grad af sikkerhed, er det ikke ens betydning med, at der ikke kan være fejl i regnskabet alligevel.⁴³

---

³⁹ ISA 700, punkt 28

⁴⁰ ISA 700, punkt 33

⁴¹ ISA 700, punkt 34

⁴² ISA 700, punkt 34

⁴³ ISA 700, punkt 38

Der skal i dette afsnit endvidere ske en beskrivelse af, at revisoren ved en revision har en faglig vurdering og professionel skepsis.⁴⁴ Derudover skal der også ske en beskrivelse af, hvad revisorens ansvar reelt er. Dette sker ved, at der oplyses omkring en række punkter, som konkret beskriver, hvad revisors ansvar er. Dette er i hovedtræk:

- Identificere og vurdere risikoen for væsentlig fejlinformation
- Opnå forståelse af selskabets interne kontrol
- Vurdere, om den anvendte regnskabspraksis er passende
- Konkludere om grundlaget for fortsat drift er passende
- Vurderer, om regnskabet giver et retvisende billede⁴⁵

Som den sidste del af afsnittet, skal revisoren oplyse, at denne har kommunikeret med ledelsen om blandt andet betydelige mangler i den interne kontrol og betydelige revisionsmæssige observationer.⁴⁶

3.1.2.5 Udtalelse om ledelsesberetningen

Der er ikke længere krav om, at revisor skal foretage revision af ledelsesberetningen. Der skal dog ske en udtalelse herom. Denne udtalelse skal medtages i revisionserklæringen i et særskilt afsnit. I dette afsnit skal revisor redegøre for, at der er sket gennemlæsning af ledelsesberetningen, hvor det skal kontrolleres, at ledelsesberetningen stemmer overens med regnskabet samt de oplysninger, der er identificeret under revisionen. Såfremt der ikke er overensstemmelse, skal der oplyses herom.⁴⁷

3.1.2.6 Revisoroplysninger

Som afslutning på revisorerklæringen skal der oplyses, hvem den ansvarlige partner er, revisionselskabets adresse samt dennes underskrift.⁴⁸

---

⁴⁴ ISA 700, punkt 39a

⁴⁵ ISA 700, punkt 39b

⁴⁶ ISA 700, punkt 40

⁴⁷ Erklæringsbekendtgørelsen, §5, stk. 8

⁴⁸ ISA 700, punkt 46-48

3.2 Centrale forhold ved revisionen

Som beskrevet tidligere skal der i revisorerklæringen for PIE-virksomheder indsættes et ekstra afsnit, som ikke er et krav for alle andre virksomheder. Dette afsnit omhandler revisors kommunikation af centrale forhold ved revisionen.⁴⁹ Denne standard er vedtaget og trådt i kraft for revision af regnskaber, der har regnskabsafslutning den 15. december 2016 eller senere.⁵⁰ Der er dermed tale om en relativ ny standard.

Formålet med at vedtage denne ISA var at øge mængden af kommunikationen omkring den udførte revision og dermed skabe større gennemsigtighed af revisors udførte arbejde. Det er målet, at denne kommunikation kan give regnskabsbruger en større forståelse for de mest betydelige forhold ved revisionen,⁵¹ samt også give regnskabsbrugeren en mulighed for at drøfte disse forhold med selskabets ledelse.⁵²

Derudover er der også en forventning om, at det kan styrke kommunikationen mellem revisoren og den øverste ledelse, og dermed øge ledelsens opmærksomhed på de oplysninger, der er i regnskabet.⁵³ Ledelsen skal lige pludselig ikke kun forholde sig til eventuelle modifikationer eller fremhævelser. Der er også medtaget konkrete forhold fra selskabets regnskab og den udførte revision, som de dermed skal forholde sig til.

Der vil i de efterfølgende afsnit ske en redegørelse af definitionen af disse centrale forhold, samt hvordan disse udvælges og medtages i revisionserklæringen.

---

⁴⁹ ISA 701, punkt 1

⁵⁰ ISA 701, punkt 6

⁵¹ ISA 701, punkt 2

⁵² ISA 701, punkt 3

⁵³ ISA 701, punkt A3

3.2.1 Definition

Som det fremgår af ISA 701, punkt 8 er definitionen af centrale forhold ved revisionen følgende:

”De forhold, der efter revisors faglige vurdering var mest betydelige ved revisionen af regnskabet for den aktuelle periode. Centrale forhold ved revisionen vælges blandt forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse.”

Som det fremgår af definitionen, er det kun de betydelige forhold, der skal rapporteres, som for eksempel er betydelige risici, jf. nedenstående. Derudover er det også kun de forhold, som revisor allerede har drøftet med ledelsen, der må medtages. Revisor må dermed ikke skrive om et centralt forhold ved revisionen, som den øverste ledelse ikke kender til.

Det er også på baggrund af revisors farlige vurdering, forholdene blevet udvalgt på baggrund af. Vurderingen skal dog ske ud fra nogle bestemt krav, som bliver gennemgået i næste afsnit.

3.2.2 Udvalgelse af de centrale forhold

Når revisor skal afgøre, hvilke forhold, der skal rapporteres i erklæringen, skal der ske udvælgelse blandt de forhold, der er rapporteret til ledelsen i forbindelse med revisionen. I den forbindelse skal der tages højde for følgende:

- Indvirkningen af betydelige begivenheder eller transaktioner
- Betydelige vurdering af områder med store ledelsesmæssige skøn
- Områder med risiko for fejl samt betydelige risici⁵⁴

På baggrund heraf skal revisoren vurdere, hvilke punkter, der skal medtages i afsnittet omkring centrale forhold ved revisionen. Revisor skal dog altid huske, at eventuelt fundne centrale forhold skal drøftes med ledelsen, inden der afgives erklæring. Dette er også tilfældet, hvis revisoren ikke har identificeret nogen centrale forhold.⁵⁵

---

⁵⁴ ISA 701, punkt 9

⁵⁵ ISA 701, punkt 17

I nedenstående afsnit er der kort redegjort for de enkelte typer af forhold, men for at kunne vurdere, om disse forhold har betydning, skal det først slås fast, om det er forhold, der kræver betydelig opmærksomhed fra revisor.

3.2.2.1 Forhold, der kræver betydelig opmærksomhed

Et forhold, der kræver betydelig opmærksomhed fra revisor, er, når revisor oplever, at der er nogle områder eller forhold, som kræver ekstra arbejde i forbindelse med revisionen. Det er i disse tilfælde revisor muligvis har svært ved at opnå det korrekte egnede revisionsbevis, og dermed skal bruge ekstra tid på revisionen og udføre yderligere revisionshandlinger.⁵⁶ Disse områder vil oftest være områder, som det er mere erfarne medarbejdere skal revidere eller det kan kræve, at der anvendes en ekstern ekspert.⁵⁷

Derudover kan det også være, at det udfordrer revisoren så meget, at denne kan have svært ved at udforme en konklusion om regnskabet. I disse tilfælde skal revisor virkelig overveje, om disse forhold ikke er relevante i forbindelse med vurderingen af centrale forhold ved revisionen.⁵⁸

3.2.2.2 Indvirkningen af betydelige begivenheder og transaktioner

Der kan i et selskab i løbet af året været opstået begivenheder eller foretaget transaktioner, som kræver betydelig opmærksomhed fra revisoren. Dette kan for eksempel være betydelige transaktioner med nærtstående parter, der er foretaget i året. I den forbindelse kan ledelsen have foretaget vurderinger omkring indregning, som kan have betydning for, hvordan revisoren vil håndtere revisionen og den efterfølgende kommunikation af dette forhold.⁵⁹ Disse transaktioner med nærtstående parter kan for eksempel være relevante, hvis der er tvivl om, om disse er foretaget på markedsmæssige vilkår.⁶⁰ Det kan være, at der er solgt varer til en lavere værdi til et koncernselskab, end det er solgt til tredjemand, eller der er udlånt penge til et koncernselskab, hvor for eksempel rentevilkårene er forskellig fra, hvis pengene var udlånt til et selskab uden for koncernen.

---

⁵⁶ ISA 701, punkt A12

⁵⁷ ISA 701, punkt A14

⁵⁸ ISA 701, punkt A13

⁵⁹ ISA 701, punkt A25

⁶⁰ IAS 24, punkt 6

3.2.2.3 Betydelige vurderinger af områder med store ledelsesmæssige skøn

Revisor skal altid kommunikere sin holdning til selskabets regnskabsprincipper herunder regnskabsmæssige skøn. Oftest vedrører regnskabsmæssige skøn poster, hvor der kræves betydelig opmærksomhed fra revisor, hvorfor disse vil blive kategoriseret som betydelige risici og dermed ofte et forhold, der skal rapporteres i revisorerklæringen.⁶¹

Jævnfør ISA 540, punkt 7 oplyses definitionen for regnskabsmæssige skøn som:

”En tilnærmet angivelse af et monetært beløb i mangel af en præcis målemetode”

Usikkerheden, der er forbundet med disse regnskabsposter, påvirkes af de oplysninger, som ledelsen ligger til grund for vurderingen af det regnskabsmæssige skøn. Der kan dermed være risiko for en væsentlig fejlinformation herpå, da der er tale om ledelsesmæssig vurdering, hvorfor det oftest er det område, som revisoren har ekstra bevågenhed på.⁶²

Et regnskabsmæssig skøn omfatter en vurdering af for eksempel værdien af et aktiv, hvor vurderingen sker på baggrund af oplysninger om forventningen til den fremtidige indtjening for aktivet, der er kendte i forbindelse med aflæggelsen af regnskabet. Der skal dermed opsættes nogle forudsætninger for forhold, som på tidspunktet af vurderingen af skønnet er usikre, da det ikke er muligt at spå om fremtiden.⁶³

Der er to typer af regnskabsmæssige skøn – almindelige skøn og skøn over dagsværdi. Eksempler på disse skøn kan være:

- Almindelige skøn
  - Vurdering af hensættelse til tab på debitorer
  - Afskrivningsmetode
  - Udfald af langfristede kontrakter
  - Omkostninger opstået på baggrund af for eksempel et forlig⁶⁴

---

⁶¹ ISA 701, punkt A23

⁶² ISA 540, punkt 2

⁶³ ISA 540, punkt A8

⁶⁴ ISA 540, punkt A6

- Skøn over dagsværdier
  - Materielle anlægsaktiver bestemt for salg
  - Goodwill og immaterielle aktiver⁶⁵

Det er dog ikke sikkert, at usikkerheden omkring det regnskabsmæssige skøn på disse eksempler vil være stor, da der kan være områder, hvor det er muligt at anvende en anerkendt metode forbindelse med vurderingen af det regnskabsmæssige skøn.⁶⁶

3.2.2.4 Områder med risiko for fejl samt betydelige risici

Endnu et central forhold, der kan medtages i revisorerklæringen, er beskrivelsen af områder med risiko for væsentlige fejl i regnskabet samt områder med betydelige risici. Inden revisor kan foretage en vurdering af, hvilke af disse områder, der skal medtages, skal der i forbindelse med planlægningen foretages en vurdering af, hvilke betydelige risici, der er. Derudover skal der også fastlægges et væsentlighedsniveau, da det er dette, der anvendes til at vurdere, hvornår noget er væsentligt for regnskabet eller ikke. Principperne for dette vil kort blive gennemgået i de næste afsnit.

3.2.2.4.1 Betydelige risici

I forbindelse med risikovurderingen skal en revisor identificere de risici, der kan medføre en væsentlig fejlinformation på enten regnskabsniveau eller på revisionsmålsniveau.⁶⁷ Herefter skal revisor foretage en vurdering af, hvilken klassifikation de enkelte risici skal have, herunder hvilke risici, der er betydelige.⁶⁸ For at kunne vurdere, om en risiko er betydelig, oplister ISA 315 i punkt 28 en række punkter, som er et minimumskrav til, hvad revisoren skal overveje i forbindelse med vurderingen. Dette er blandet, om der er tale om risiko for besvigelser, en regnskabspost med høj kompleksitet samt betydelige transaktioner med nærtstående parter.⁶⁹ Derudover er der også oftest tale om risici på regnskabsposter, hvor der er en stor del af skøn i

---

⁶⁵ ISA 540 A7

⁶⁶ ISA 540, A4

⁶⁷ ISA 315 (ajourført), punkt 25.

⁶⁸ ISA 315 (ajourført), punkt 27

⁶⁹ ISA 315 (ajourført), punkt 15

vurderingen af for eksempel værdiansættelsen.⁷⁰ Dette kan blandt andet være ved vurderingen af værdiansættelsen af igangværende arbejder herunder færdiggørelsesgraden eller vurdering af, om der skal ske nedskrivning af goodwill.

Det er dermed den enkelte revisor selv, der skal tage en vurdering af, om risikoen er betydelig eller ikke. Det kan derfor være, at en anden revisor ikke ville have identificeret de samme betydelige risici, hvilket derfor kan have betydning for, hvilke centrale forhold, der bliver rapporteret i revisorerklæringen.

3.2.2.4.2 Væsentlighedsniveau

For at kunne vurdere, om der er en risiko for væsentlige fejlinformation på en regnskabspost, har revisor behov for at fastlægge, hvornår en fejl er væsentlig eller ikke.⁷¹ Dette sker ved, at revisoren i forbindelse med fastlæggelsen af revisionsstrategien skal fastsætte væsentlighedsniveauet for regnskabet som helhed. Der kan dog være tale om regnskabsposter, hvor det vil være nødvendigt at fastlægge et lavere væsentlighedsniveau. Dette skal gøres, hvis der på disse regnskabsposter kan opstå fejlinformation, der kan påvirke de beslutninger en regnskabsbruger vil tage på baggrund af regnskabet.⁷²

Fastlæggelsen af væsentlighedsniveauet sker på baggrund af en vurdering af den enkelte revisor. Oftest vil der dog blive anvendt en procentdel af en eller flere benchmarks, som vurderes relevant for den enkelte virksomhed og branche.⁷³ Som det fremgår af ISA 320, punkt A4 er nedenstående punkter, nogle af de forhold revisoren skal bruge i forbindelse med vurderingen af, hvilke benchmarks, der kan være relevante:

- Elementer i regnskabet som for eksempel egenkapital, omsætning
- Fokuspunkter fra regnskabsbrugerens i forbindelse med deres vurdering af virksomhedens finansielle stilling
- Ejerforhold og type af finansiering i virksomheden

---

⁷⁰ https://pro.karnovgroup.dk/document/7000745200/1?frt=betydelige+risici&hide_flash=1&page=1&rank=1, besøgt d. 2. januar 2018

⁷¹ ISA 320 punkt. 6

⁷² ISA 320, punkt. 10

⁷³ ISA 320, punkt A4

Benchmarks kan omfatte resultat før skat, aktiver, egenkapital og også nettoomsætning.⁷⁴ I forbindelse med fastsættelsen af væsentlighedsniveauet er det ikke altid muligt at kende til de endelige tal for regnskabsåret, da væsentlighedsniveauet oftest fastsættes i forbindelse med planlægningen, som foretages inden revisionsstart og inden de endelige regnskabstal kendes. Derfor skal tallene bygge på tidligere perioders regnskabstal, de realiserede beløb frem til datoen for fastlæggelsen af væsentlighedsniveauet samt eventuelle prognoser og budgetter.⁷⁵ Det kan i forbindelse med revision være nødvendig at fastsætte et andet væsentlighedsniveau, da revisoren på det tidspunkt vil kende de endelige regnskabstal.⁷⁶

Når revisor har fastsat det benchmark, som denne finder mest relevant for virksomheden, skal der fastsættes den rigtige procentsats. Igen skal anvendes en faglig vurdering, da det er revisoren, der skal afgøres, hvilke procentsatser, der er relevante for de enkelte benchmarks. Derudover er det vigtigt, at der er en sammenhæng mellem procentsatsen og det benchmark, som revisor har valgt.⁷⁷ Der kan for eksempel ikke vælges en procentsats på 10% på både nettoomsætningen og resultat før skat, da nettoomsætningen som oftest vil være den højeste af de to poster.

3.2.3 Kommunikation af de centrale forhold

Når revisoren har udvalgt de forhold, der skal kommunikeres, skal kommunikationen vedrørende de centrale forhold ske i revisorerklæringen under overskriften ”Centrale forhold ved revisionen”. Under denne overskrift skal der udformes en passende underoverskrift, som tydeligt illustrerer for regnskabsbrugeren, hvilket betydelig forhold og regnskabspost, der skrives om.⁷⁸

Det er endvidere vigtigt, at der også i dette punkt bliver anført, at det er revisoren, der har vurderet, hvilke forhold, der er centrale, samt at revisionen af disse forhold er foretaget sammen med den anden revision og dermed ikke er underlagt en særskilt erklæring.⁷⁹

---

⁷⁴ ISA 320, punkt A5

⁷⁵ ISA 320, punkt A6

⁷⁶ ISA 320, punkt 12

⁷⁷ ISA 320, punkt A8

⁷⁸ ISA 701, punkt 11

⁷⁹ ISA 701, punkt 11

Under de enkelte underoverskrifter skal der ske en beskrivelse af både, hvorfor det er vurderet, at der er tale om et central forhold, samt hvordan revisionen har imødegået dette.⁸⁰

3.2.3.1 Beskrivelse af forholdet

Beskrivelsen, der skal medtages omkring de centrale forhold ved revisionen, skal give en god forklaring, men det er ud fra en faglig vurdering, det skal vurderes, hvornår beskrivelsen er fyldestgørende. Det er vigtigt, at beskrivelsen tydeligt forklarer, hvorfor det er netop disse forhold, der er betydelige for revisionen, og det er i den forbindelse vigtigt, at det bliver skrevet på et sprog, som regnskabsbrugeren kan forstå.⁸¹

Når revisor skal beskrive, hvorfor forholdet er medtaget, kan denne i beskrivelsen heraf medtage nogle af de overvejelser, der er gjort i forbindelse med udvælgelsen, da det kan være relevant for regnskabsbrugeren at få en forståelse af, hvorfor netop dette forhold er medtaget.⁸² Derudover vil det også være en god ide, hvis teksten bliver målrettet mest mulig den virksomhed, der er tale om, så det sikres, at der ikke medtages standardiserede beskrivelser.⁸³

Det er vigtigt, at revisoren ikke medtager originale oplysninger i beskrivelsen af de centrale forhold,⁸⁴ da der her er tale om oplysninger, som virksomheden ikke selv har offentliggjort.⁸⁵ Der kan dog være tale om oplysninger, der er nødvendige at have med i beskrivelsen for at understrege, hvorfor forholdet er udvalgt. I disse tilfælde kan revisor kommunikere med den øverste ledelse omkring oplysning af disse forhold i den øvrige del af regnskabet, således revisoren ikke ender med at medtage originale oplysninger i revisionserklæringen.⁸⁶

3.2.3.2 Beskrivelse af behandlingen af forholdet

Ved udarbejdelsen af denne beskrivelse bliver detaljeringsgraden afgjort ud fra en faglig vurdering. Der kan dog i beskrivelsen medtages for eksempel en oversigt over de handlinger, der

---

⁸⁰ ISA 701, punkt 13

⁸¹ ISA 701, punkt A34

⁸² ISA 701, punkt A42

⁸³ ISA 701, punkt A44

⁸⁴ ISA 701, punkt A36

⁸⁵ ISA 701, punkt A35

⁸⁶ ISA 701, punkt A36

er udført samt en indikation på, hvad udfaldet af revisorens handlinger har været.⁸⁷ Lige som det er beskrevet i ovenstående, er det også vigtigt i udformningen af denne beskrivelse, at der anvendes et forståeligt sprog samt, at teksten er specifik for den enkelte virksomhed, og dermed ikke en standard tekst.⁸⁸

Som det vil blive uddybet senere, har de forskellige revisionselskaber i Danmark valgt at opbygge deres beskrivelser forskelligt.

3.2.3.3 Situationer, hvor centrale forhold ikke skal medtages

Selvom hovedreglen er, at der altid skal oplyses om centrale forhold ved revision, er der stadig nogle situationer, hvor det ikke er tilfældet:

1. Lov eller regulering forhindrer dette⁸⁹
2. De negative konsekvenser er større end fordelene for den offentlige interesse⁹⁰
3. Forhold, som har medført en modifikation til regnskabet⁹¹
4. Forhold vedrørende tvivl om den fortsatte drift⁹²
5. Ingen forhold identificeret⁹³

Der er dog tilfælde, hvor nogle af de ovenstående punkter alligevel skal medtages i revisionserklæringen blot beskrevet under andre afsnit.

Ad. 3 og 4

Der skal medtages de relevante afsnit i overensstemmelse med den konkrete ISA. I disse tilfælde vil der være tale om ISA 705 (ajourført) – *Modifikationer til konklusionen i den uafhængige revisors erklæring* og ISA 570 (ajourført) – *Fortsat drift (going concern)*. Der skal dog være en

---

⁸⁷ ISA 701, punkt A46

⁸⁸ ISA 701, punkt A47

⁸⁹ ISA 701, punkt 14a

⁹⁰ ISA 701, punkt 14b

⁹¹ ISA 701, punkt 15

⁹² ISA 701, punkt 15

⁹³ ISA 701, punkt 16

henvisning fra afsnittet med centrale forhold ved revisionen op til det sted i erklæringen, hvor forholdet er behandlet i stedet for.⁹⁴

Ad. 5

Såfremt revisor ikke har identificeret betydelige forhold i forbindelse med revisionen, eller punkterne 3. og 4. punkt er gældende, skal der under overskriften ”Centrale forhold ved revisionen” gives en udtalelse med beskrivelse af, hvorfor der ikke er identificeret sådanne forhold.⁹⁵ Det antages dog, at det ikke opstår ofte, at der ikke er nogle betydelige for ved revisionen, da det er meget sjældent, at det vurderes, at der ikke er en betydelig risiko på nogen regnskabsposter.

3.3 Gennemgang af konkrete eksempler

Som beskrevet tidligere trådte ISA 701 i kraft i slutningen af 2016. Dette betyder, at der i løbet af 2017 er aflagt regnskaber, hvor denne er implementeret. Til brug for gennemgangen af konkrete eksempler er der tilfældigt udvalgt 4 selskaber, som har forskellige revisorer. Opbygningen og beskrivelsen af de centrale forhold ved revisionen i disse regnskaber vil i følgende blive gennemgået og sammenholdt.

Der er udvalgt følgende virksomheder og revisorer:

<i>Udvalgte virksomheder</i>	
Navn	Revisor
Parken Sport & Entertainment A/S ⁹⁶	Pricewaterhousecoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Matas A/S	ERNST & YOUNG Godkendt Revisionspartnerselskab
Gyldendal A/S	Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Alm. Brand Bank A/S ⁹⁷	Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Figur 3: Udvalgte virksomheder

Kilde: Søgning på cvr.dk på de enkelte selskaber

⁹⁴ ISA 701, punkt 15a og 15b

⁹⁵ ISA 701, punkt 16

⁹⁶ Senere nævnt: PSE

⁹⁷ Senere nævnt: ABB

Revisionserklæringer herunder centrale forhold ved revisionen

Hvis der til at starte på ses helt overordnet på de fire revisionserklæringer, har de alle medtaget afsnittet med ”Centrale forhold ved revisionen” efter afsnittet med ”Grundlag for konklusion”, som det fremgår af ISA 700, punkt 30-31.⁹⁸ Dette er dog også det eneste, der er det samme for alle fire udformninger af revisionserklæringer. Allerede ved den indledende tekst er der forskel i, hvad denne indeholder. Hvor der i revisionserklæringen i regnskaberne for PSE, Gyldendal og ABB⁹⁹ anvendes den samme formulering, som endvidere er den formulering, som fremgår af ISA 701, punkt 11, har revisoren for Matas medtaget et ekstra afsnit. I dette afsnit beskrives, at revisoren har overholdt sit ansvar i henhold til afsnittet omkring revisors ansvar samt en beskrivelse af, at hvad deres revision har omfattet, og disse revisionsbehandlinger har dannet grundlag for konklusionen på regnskabet.¹⁰⁰ Dette virker dog lidt som gentagelse af nogle af de andre forhold, der er medtaget i de andre områder i revisionserklæringen.

De fire erklæringer har heller ikke valgt den samme opbygning eller design af afsnittet. Dette på trods af, at revisoren for Gyldendal og ABB er fra samme revisionselskab, se ovenstående figur. To af afsnittene er bygget op i kasser, hvor det centrale forhold er i en kasse, og i kassen ved siden af er beskrevet, hvordan revisoren har behandlet dette område i revisionen.¹⁰¹ Revisoren for ABB har også tilnærmelsesvist anvendt denne opbygning, dog uden kasserne.¹⁰² Denne opbygning giver et godt overblik, og det er hurtigt og nemt at se, hvad risikoen er, og hvordan den er behandlet. I revisorerklæringen for Matas er der medtaget en overskrift, som beskriver hvilket område, der er tale om, men herefter er beskrivelsen af risikoen, samt hvordan den er behandlet, skrevet ud i samme tekst.¹⁰³ Som regnskabsbruger giver dette ikke det samme overblik, og der kan opstå tvivl om, hvornår der er tale om beskrivelse af risikoen og beskrivelse af, hvad revisoren har gjort for at afdække denne risiko.

Ved gennemgangen af de forhold, der er udvalgt som centrale forhold, er der generelt en ensartethed i de forhold, der er udvalgt. Der er dog nogle, der kun har udvalgt et forhold, mens andre har udvalgt to. Alle revisorerne har udvalgt balanceposter, hvor der er tale om væsentlige

---

⁹⁸ Bilag 9.1-9.4

⁹⁹ Bilag 9.1, bilag 9.3 og bilag 9.4

¹⁰⁰ Bilag 9.2

¹⁰¹ Bilag 9.1 og bilag 9.4

¹⁰² Bilag 9.3

¹⁰³ Bilag 9.2

ledelsesmæssige skøn, og hvor der dermed kan være usikkerhed omkring værdien af disse. Derudover er forholdene til en vis grad branche- og selskabsbestemt.¹⁰⁴ Der er for eksempel i regnskabet for PSE medtaget punkt vedrørende anlægsaktiverne i knyttet til fodboldklubben F.C. København, da der som beskrevet i erklæringen, er en stor usikkerhed forbundet med dette, da værdien heraf bliver afgjort af, om fodboldklubben kan kvalificere sig til en turnering eller ikke.¹⁰⁵ Derudover er forholdet i erklæringen for ABB vedrørende udlån og garantier, hvor der redegøres for usikkerheden omkring en eventuel nedskrivning heraf.¹⁰⁶

Når de enkelte revisors beskrivelse af, hvordan risikoen er afdækket gennemlæses, er det beskrivelsen i regnskabet for PSE, der virker mest uddybende, og den der er nemmest at forstå. Derudover har de også lavet en meget specifik gennemgang af, hvad der er udført af revisionsarbejde for at afdække risikoen¹⁰⁷ i modsætning til beskrivelsen i erklæringen for ABB eller Gyldendal.¹⁰⁸ Beskrivelsen i disse erklæringer virker mere generelle. Der er i nedenstående et uddrag af erklæringen for PSE og Gyldendal¹⁰⁹.

Vi har læst ledelsens analyse af F.C. Københavns historiske deltagelse i europæisk fodbold, herunder UEFA Champions League, for at vurdere indfrielsesgraden af nedskrivningstestens nøgleforudsætning.

Vi har påset, at strategi- og budgetgrundlaget for F.C. København understøtter den primære forudsætning.

Vi har undersøgt, om der er kendte ændringer i kvalifikationsregler til UEFA Champions League og med ledelsen drøftet de fremtidige forventninger til kvalifikationsreglerne til UEFA Champions League.

Baseret på det udførte arbejde har vi sammenfattende vurderet, hvorvidt den anvendte nøgleforudsætning er rimelig og hvilke usikkerheder der er knyttet hertil.

Vi har læst koncernregnskabet note 1 og 16 samt årsregnskabet note 14 og vurderet, hvorvidt nøgleforudsætningen er beskrevet på passende vis.

Forholdet er behandlet således i revisionen

Baseret på vores risikovurdering har vi forholdt os til, om de interne retningslinjer for nedskrivning af henholdsvis varelager og forudbetalte forfatterhonorarer er overholdt, herunder om de anvendte skøn er rimelige og afspejler karakteristika i den underliggende forretning. Vi har herudover vurderet de interne kontroller relateret hertil.

I relation til indregning af indirekte produktionsomkostninger på varelageret har vi vurderet rimeligheden i de ledelsesmæssige skøn samt kontrolleret, at tillægget er konsistent opgjort i forhold til tidligere år samt udfordret udviklingen i det samlede tillæg.

I relation til nedskrivning af varelager og forudbetalte forfatterhonorarer har vi vurderet selskabets analyse af udvikling i nedskrivning sammenholdt med udviklingen i varelageret, kontrolleret om anvendelse af nedskrivningsprincipperne er sket konsistent i forhold til tidligere år, herunder at beregningsgrundlaget er fuldstændigt, samt på stikprøvevis efterregnet nedskrivning pr. varenummer og forfatter.

¹⁰⁴ Bilag 9.1-9.4

¹⁰⁵ Bilag 9.1

¹⁰⁶ Bilag 9.3

¹⁰⁷ Bilag 9.1

¹⁰⁸ Bilag 9.3 og bilag 9.4

¹⁰⁹ Bilag 9.1 og bilag 9.4

Som det kan ses ud fra de to ovenstående beskrivelser har revisoren for PSE lavet en beskrivelse, som er meget specifik for PSE og risikoen, da der er inddraget konkrete usikkerheder forbundet med deltagelse i for eksempel Champions League. I modsætning hertil virker beskrivelsen for Gyldendal meget mere generel, selvom der er medtaget ord som ”forfatterhonorar”, og hvis de få specifikke ord blev skiftet ud, ville beskrivelsen endvidere kunne anvendes på en hvilken som helst anden virksomhed.

Det kan dermed på baggrund af sammenholdelsens klonkluderes, at der er en forskel i, hvordan opbygningen og udformningen af afsnittet er sket, alt efter, hvilket revisionsfirma, der er tale om og dog også helt ned på, hvilken revisionsansvarlig, der er tale om. Dog er der en sammenhæng i, hvilke forhold, der er udvalgt, da der er tale om regnskabsposter, der er forbundet med store ledelsesmæssige skøn.

3.4 Delkonklusion

Når en revisor har færdiggjort sin revision, skal der udarbejdes en revisionserklæring, hvor konklusionen på revisionen kommunikeres i. Denne revisionserklæring blev ændret som følge af vedtagelsen af den nye Revisorlov i 2016, hvor der også blev implementeret et krav omkring et særskilt afsnit for revisionserklæringen for PIE-virksomheder.

En revisionserklæring skal indeholde en række punkter, som blandt andet er redegørelse af ledelsen og revisors ansvar, men derudover skal den også indeholde en konklusion, hvor regnskabsbrugeren blandt andet kan se, om revisionen har givet anledning til modifikationer. Dette er gældende for alle virksomheder underlagt revision i Danmark.

Det særlige afsnit for PIE-virksomheder hedder ”Centrale forhold ved revisionen”. I dette afsnit skal revisoren kommunikere de forhold, der har været mest betydelig revisionen, men som er en del af alle de forhold, der er kommunikeret til ledelsen. Disse forhold vil være forhold, der har krævet betydelig opmærksomhed ved revisionen og hører under tre kategorier af forhold. Disse forhold består af indvirkningen af betydelige begivenheder og transaktioner, regnskabsposter med store ledelsesmæssige skøn samt områder med risiko for fejl og betydelige risici. Det er de enkelte revisorer, der skal vurdere, hvilke forhold, der skal medtages. Denne udvælgelse sker på baggrund af en faglig vurdering.

Revisionserklæringer herunder centrale forhold ved revisionen

Når de centrale forhold er udvalgt, skal disse kommunikeres i revisionserklæringen under et særskilt afsnit. I denne skal der både laves en beskrivelse af, hvorfor forholdet er udvalgt, samt hvordan det er afdækket i forbindelse med revisionen. Det er vigtigt, at beskrivelserne sker på en overskuelig og forståelig måde, således regnskabsbrugeren kan forstå det.

Der er situationer, hvor revisor ikke skal medtage en beskrivelse under afsnittet for centrale forhold ved revisionen. Dette er for eksempel, hvis forholdet har medført en modifikation. I disse tilfælde skal der i stedet medtages en beskrivelse under afsnittet for modifikationer og henvises hertil i afsnittet for centrale forhold ved revisionen.

Ved gennemgangen af fire konkrete eksempler på centrale forhold ved revisionen blev det konstateret, at der er stor forskel alt efter, hvilket revisionselskab og egentlig også hvilken revisor, der er ansvarlig for revisionen. Selve opbygningen af afsnittet var forskelligt, hvor der i nogle af tilfældene var valgt en kasseopbygning, som gav et godt overblik, hvorimod der i et af regnskaberne var valgt at skrive teksten ud i en køre. Derudover var der også forskel på, hvordan teksterne var udarbejdet, hvor nogle af beskrivelserne var mere virksomhedsorienteret end andre, der var mere generelle.

4 Gennemgang af interviews med banker

I forbindelse med, at bankerne skal foretage en vurdering af selskabernes finansielle stilling anvender de de godkendte regnskaber for selskaberne. Det findes således relevant at drøfte afsnittet med centrale forhold ved revisionen med disse for at høre, om dette for eksempel kan have betydning for deres vurdering af regnskaberne, og om de dermed vil anvende disse afsnit. I det følgende afsnit er der foretaget en analyse af de to interviews, der er foretaget med en erhvervsrådgiver fra henholdsvis Jyske Bank og Nykredit. Der er i interviewsene taget udgangspunkt i den spørgeguide, der fremgår af bilag 9.5.

Først vil der blive foretaget en analyse af bankernes generelle brug af årsregnskabet. Efterfølgende vil de to erhvervsrådgiveres holdning til centrale forhold ved revisionen blive gennemgået.

4.1 Brug af årsrapporten

Begge erhvervsrådgivere oplyser, at de anvender regnskaberne til brug for deres kreditvurdering. De anvender den både selv, men regnskaberne sendes også til særskilte afdelinger, hvor tallene indtastes i et kreditvurderingssystem.¹¹⁰ Dette betyder, at regnskabet er en vigtig del i deres vurdering af selskaberne, og de dermed ikke kun lægger vægt på deres egne tal i form af bankforhold i deres vurdering.

4.1.1 Resultatopgørelsen

Først ser erhvervsrådgiverne på resultatopgørelsen. Især erhvervsrådgiveren fra Nykredit uddyber, at resultatopgørelsen er rigtig vigtig, da det er her, det er muligt at se, om selskabet tjener penge. Han nævner derudover, at han lægger meget mærke til, om resultatet kommer fra et ekstraordinært beløb som for eksempel opskrivning af en ejendom, eller det faktisk er opstået på baggrund af et reelt salg.¹¹¹ I forhold til afsnittet med de centrale forhold ved revisionen kunne det dermed være en mulighed, at det var lige præcis disse regnskabsposter, der blev skrevet om i afsnittet. Dette vil tydeliggøre allerede i revisionserklæringen, at revisoren har taget ekstra stilling hertil og dermed måske også brugt yderligere tid på revisionen af denne regnskabspost.

---

¹¹⁰ Bilag 9.6 og bilag 9.7

¹¹¹ Bilag 9.6

Det kan for eksempel være eksemplet med opskrivning af dagsværdien på en ejendom. Når en virksomhed har investeringsejendomme, er der mulighed for at indregne denne efter dagsværdimodellen.¹¹² Til brug for anvendelsen af denne model, skal der bruges en række oplysninger, som selskabets ledelse står for at udarbejde. Dette er blandt andet lejeindtægter, tomgang, omkostninger til administration samt afkastkravet.¹¹³ Især afkastkravet bliver fastsat ud fra et skøn og ledelsesmæssige vurdering. Dog kan der anvendes de markedsrapporter, som blandt andet Nykredit udarbejder.¹¹⁴ En ændring i et af disse tal dagsværdimodellen og især afkastkravet kan have stor betydning for værdien af både investeringsejendommen, men også resultatet, da det kan give en stor opskrivning.

Et eksempel på en ikke PIE-virksomhed med store værdier i investeringsejendomme er Tækker Group A/S.¹¹⁵ Selskabet har i det seneste aflagte regnskab investeringsejendomme for i alt 4,3 mia. kroner¹¹⁶, og der har været en opskrivning på 1 mia. kroner i året,¹¹⁷ og de samlede opskrivninger for alle år udgør 2,2 mia. kroner.¹¹⁸ Dette betyder, at en ændring i nogle af tallene, vil have stor betydning for resultatet og balancen. Det kunne derfor være en ide, hvis revisoren i afsnittet med centrale forhold ved revisionen redegjorde for, hvordan denne har udfordret ledelsen i dette skøn og beregning af værdien, herunder også, hvad konklusionen har været herpå.

4.1.2 Aktiver

Erhvervsrådgiverne har også stor fokus på aktiverne, herunder hvad disse består af. Erhvervsrådgiveren fra Jyske Bank forklarer, at han ser på, hvilke værdier aktiverne udgør. Han har stor fokus på, om der er tale om goodwill. Han forklarer endvidere, at de i mange tilfælde fjerner værdien af goodwill i forbindelse med deres kreditvurdering, da de ikke mener, at denne

---

¹¹² IAS 40, punkt 32A.

¹¹³ https://pro.karnovgroup.dk/document/7000261379/1?frt=dagsv%C3%A6rdimodel&hide_flash=1&page=1&rank=2, besøgt d. 20. december 2017

¹¹⁴ https://nyboligerhverv.dk/markedsindsigt-og-analyser/20170308_ny-markedsrapport-om-ejendomsmarkedet, besøgt d. 20. december 2017

¹¹⁵ Se regnskab for 2015/16 side 31

¹¹⁶ Se regnskab for 2015/16 side 31

¹¹⁷ Se regnskab for 2015/16 side 29

¹¹⁸ Se regnskab for 2015/16 side 37

regnskabspost har en reel værdi.¹¹⁹ Rådgiveren fra Nykredit er enig, da han har helst vil finansiere virksomheder, der har aktiver, det er muligt at se og røre og dermed ikke immaterielle anlægsaktiver, som for eksempel goodwill.¹²⁰

Hvis der ses på de revisionserklæringer, der tidligere er blevet gennemgået, har revisoren for Matas A/S medtaget forhold vedrørende goodwill¹²¹, og revisor for PSE har medtaget forhold omkring goodwill for en del af aktiviteterne i deres koncern.¹²² Dette betyder også, at det er nogle betydelige områder for regnskabet, og at revisor har haft ekstra fokus herpå og kommunikeret med ledelsen herom. Dette bygger på, at der i forbindelse med indregning af goodwill og andre immaterielle anlægsaktiver i regnskabet er tale om store skøn. Goodwill kan for eksempel være overtaget fra en tredjemand i forbindelse med køb af en aktivitet, hvorfor værdien af goodwill afhænger heraf. Hvis aktiviteten begynder at falde og dermed ikke længere giver et overskud, kan det give en indikation på, at goodwill muligvis ikke kan opretholde sin værdi.¹²³ Vurderingen vil dermed blandt andet ske på baggrund af budgetter, som ledelsen har opgjort ud fra forventningerne til de kommende år.

Begge erhvervsrådgivere henviser også til, at forholdet omkring goodwill er nævnt i revisionserklæringerne. Erhvervsrådgiveren fra Nykredit mener, at det giver en bedre mavefornemmelse for regnskabsposten, at det er muligt at se, at der faktisk er nogle, der har forholdt sig kritisk til disse regnskabsposter.¹²⁴ Erhvervsrådgiveren fra Jyske Bank er enig heri.¹²⁵ Dog udtaler begge erhvervsrådgivere også, at det nok ikke vil ende med at ændre deres syn på værdien af goodwill og dermed kreditvurderingen. Rådgiveren fra Jyske Bank siger, at han i sin vurdering lægger vægt på tallene, hvilket ligeledes er gældende for deres kreditvurderingssystem, hvorfor en eventuel beskrivelse af det udførte arbejde ikke vil ændre hans syn på regnskabet, og det vil ikke påvirke karakteren i kreditvurderingssystemet. Det arbejde, der bliver beskrevet i for eksempel PSE eller Matas A/S, er faktisk udelukkende revisionsarbejde, som erhvervsrådgiveren

---

¹¹⁹ Bilag 9.7

¹²⁰ Bilag 9.7

¹²¹ Bilag 9.2

¹²² Bilag 9.1

¹²³ <https://pro.karnovgroup.dk/document/7000745265/1>, besøgt d. 20. december 2017

¹²⁴ Bilag 9.6

¹²⁵ Bilag 9.7

vil forvente, at revisoren udfører lige meget, om der skal oplyses herom i revisionserklæringen eller ej.¹²⁶

4.1.3 Passiver

Passiverne og især egenkapitalen har også betydning for erhvervsrådgiverne. Som erhvervsrådgiveren fra Nykredit udtaler, så skal alle virksomheder, der gerne vil låne penge, have en eller form for soliditet. Dette afhænger dog også af, hvilken branche, der er tale om.¹²⁷ Soliditet og soliditetsgraden er også vigtig for Jyske Bank.¹²⁸

Derudover vil erhvervsrådgiveren fra Jyske Bank også gerne se passiverne for at se, hvordan selskabets gæld fordeler sig, herunder hvordan gælden er opstået. Er det for eksempel realkreditgæld, som er tilknyttet en ejendom, som dermed er garanti for gælden? Eller er det kortfristet anden gæld, som selskabet skal afdrage i den nærmeste fremtid? Erhvervsrådgiveren udtaler, at det er vigtigt at se, hvordan gælden fordeler sig, da det kan give en indikation af, om selskabet kan afdrage på en eventuel gæld til banken.¹²⁹ Der er ingen af de fire revisorer i eksemplerne, der har medtaget et forhold vedrørende passiver. Oftest er passiver poster, der kan afstemmes direkte. For eksempel realkreditgæld eller skyldig løn. Den største skønsmæssige post, der er under passiverne, vil være hensatte forpligtelser, da der er tale om en post, hvor der er usikkerhed omkring værdien eller forfaldstidspunktet. Værdien af en hensat forpligtelse skal skønnes, hvorfor der igen er tale om ledelsesmæssige skøn.¹³⁰ Der kunne måske være tilfælde, hvor det vil være hensigtsmæssigt at medtage et forhold herom i revisionserklæringen.

4.1.4 Revisionserklæring

Begge erhvervsrådgivere henviser til, at de også hurtigt kigger på revisorerklæringen. Det gør de for at se, hvilken erklæring, der er tale om, og hvilket revisionsfirma, revisoren kommer frem. Det har nemlig betydning for begge erhvervsrådgivere, om det er en af de store revisionsfirmaer,

---

¹²⁶ Bilag 9.7

¹²⁷ Bilag 9.6

¹²⁸ Bilag 9.7

¹²⁹ Bilag 9.7

¹³⁰ <https://pro.karnovgroup.dk/document/7000745542/1>, besøgt d. 21. december 2017

som for eksempel Price Waterhouse Coopers, Deloitte eller KPMG, eller det er den lokale revisor på hjørnet.¹³¹

Derudover ser de også efter, om der er nogle forbehold¹³² mv. i erklæringen. Dog gør erhvervsrådgiveren fra Jyske Bank opmærksom på, at regnskaberne bliver sendt til deres kreditvurderingsafdeling, hvor regnskaberne bliver analyseret. I den forbindelse bliver der ikke taget højde for forbehold mv., hvorfor det er erhvervsrådgiveren selv, der skal tage det med i deres vurdering.¹³³ Dette betyder, at selvom revisor har taget et forbehold for værdiansættelse af et aktiv, vil det ikke være med som en del af vurderingen i forbindelse med denne kreditvurdering. Han oplyser endvidere, at hvis der er en tekst vedrørende værdiansættelsen af for eksempel en ejendom vil han tage det med i sine overvejelser, men oftest vil de selv have en ide om, hvad værdien af sådan en ejendom er, hvorfor de også selv vil være opmærksom på dette.¹³⁴

Begge erhvervsrådgivere lægger dog ikke skjul på, at det helt klar er tallene, de ligger vægt på i forbindelse med deres gennemgang af regnskabet.¹³⁵ Rådgiveren fra Nykredit siger direkte ”*Men det er tallene, jeg kigger på.*”¹³⁶ Der er derfor ingen tvivl om, hvor de lægger deres hovedvægt, når de skal gennemgå og vurdere et regnskab. Der kan derfor være tvivl om, om de overhovedet vil se og bruge afsnittet omkring centrale forhold ved revisionen.

4.1.5 Øvrige dele af regnskabet

Erhvervsrådgiveren fra Nykredit gennemlæser sjældent ledelsesberetningen, da det oftest er en standardtekst om, hvordan resultatet er. Han vil hellere læse referater fra bestyrelsesmøde og generalforsamlinger, da det er her, der kommer en mere uddybende gennemgang af regnskabet tal mv.¹³⁷

---

¹³¹ Bilag 9.6 og bilag 9.7

¹³² Der er ikke længere tale om forbehold, men modifikationer.

¹³³ Bilag 9.7

¹³⁴ Bilag 9.7

¹³⁵ Bilag 9.6 og bilag 9.7

¹³⁶ Bilag 9.6

¹³⁷ Bilag 9.7

Derudover vil de også begge bruge pengestrømsopgørelsen, såfremt den er medtaget i regnskabet. Det er en god måde at få et overblik over, hvad pengene er brugt på i løbet af året, samt om der er realiseret positive pengestrømme.¹³⁸ Det er dog kun krav for regnskabsklasse C-virksomheder og op, så det er ikke alle regnskaber, det er medtaget i.¹³⁹ Pengestrømsopgørelsen kan dog bruges til at vurdere for eksempel going concern, da den er en god indikation på, om selskabet tjener penge eller ikke. Der kan være tilfælde, hvor et selskab har realiseret et positivt resultat, men ikke har positive pengestrømme.

Derudover nævner rådgiveren fra Nykredit endvidere, at han også i visse tilfælde hurtigt gennemgår regnskabspraksis. Han har en del selskaber, der har ejendomme, og hvis et selskab for eksempel indregner til sin ejendom til kostpris, så vil han kunne give en bedre vurdering af regnskabet, såfremt værdien af ejendommen beregnes højere ved hjælp af blandt andet dagsværdimodellen, som er gennemgået kort tidligere.¹⁴⁰

4.2 Vurdering af centrale forhold ved revisionen

I forbindelse med interviewsene blev de to erhvervsrådgivere endvidere spurgt ind til deres vurdering af afsnittet omkring centrale forhold ved revisionen. Vurderingen blev foretaget ud fra de fire eksempler, som også er gennemgået tidligere i opgaven¹⁴¹, hvorfor disse blev sendt til de to erhvervsrådgivere inden de to interviews blev foretaget.

Først vil der blive foretaget en analyse af interviewsene med henblik på en generel vurdering af afsnittet, hvorefter rådgivernes vurdering af de enkelte dele i afsnittet vil blive vurderet.

---

¹³⁸ Bilag 9.6 og bilag 9.7

¹³⁹ ÅRL §78

¹⁴⁰ Bilag 9.6

¹⁴¹ Afsnit 3.3: Gennemgang af konkrete eksempler

4.2.1 Overordnet vurdering

Erhvervsrådgiveren fra Nykredit siger:

*”Det er det mest overflødige, jeg længe har set. Det er jo nærmest bare at pålægge virksomhederne en ekstraomkostning, da revisoren skal bruge ekstra tid herpå.”*¹⁴²

Rådgiveren fra Jyske Bank udtaler også, at det ikke vil give nogen værdi til hans gennemgang og vurdering af regnskabet.¹⁴³ De siger dog begge, at det kan give en god mavefornemmelse, når de kigger på tallene i regnskabet, men det vil ikke umiddelbart kunne ændre deres syn på regnskabet og en eventuel vurdering heraf.¹⁴⁴ Så lige umiddelbart vil det ikke give stor værdi for banken at indsætte disse afsnit, men såfremt det bliver indsat, har de to erhvervsrådgiverne også nogle holdninger til, hvordan opbygning mv. skal være.

4.2.2 Opbygning

Som allerede beskrevet har begge erhvervsrådgivere fået udleveret de fire eksempler, hvor opbygningen har afsnittet har været forskelligt. Det er især afsnittet i regnskabet for PSE får den største ros. Erhvervsrådgiveren fra Nykredit synes, at opbygningen her gør afsnittet overskueligt, og det er nemt at se, hvornår revisoren beskriver de enkelte risici. Derudover synes han også, at det er lækkert at se på, og det passer godt ind med resten af revisionserklæringen.¹⁴⁵ Erhvervsrådgiveren fra Jyske Bank er enig heri og synes, at Gyldendal og PSE er de bedste, da der teksterne er skrevet i kasser, og beskrivelsen af risikoen og beskrivelsen af de udførte arbejde står overfor hinanden.¹⁴⁶ Erhvervsrådgiverne er dermed enige omkring opbygningen.

Rådgiveren fra Nykredit mener endvidere, at det også er nemmere for regnskabsbrugeren at se afsnittet, når det er bygget op som for eksempel Gyldendal og PSE.¹⁴⁷ Som beskrevet tidligere er formålet med afsnittet at øge kommunikationsværdien og skabe større gennemsigtighed af den udførte revision samt give regnskabsbrugerne en større forståelse af de forhold, som revisoren

---

¹⁴² Bilag 9.6

¹⁴³ Bilag 9.7

¹⁴⁴ Bilag 9.6 og bilag 9.7

¹⁴⁵ Bilag 9.6

¹⁴⁶ Bilag 9.7

¹⁴⁷ Bilag 9.6

mener, har været de mest betydelige ved revisionen.¹⁴⁸ Derfor er det også vigtigt, at det er nemt for regnskabsbrugeren at finde og overskue afsnittet, da det ellers vil være spildt arbejde, og så kunne revisoren lige så godt have udeladt dette afsnit. Opbygningen for PSE, mener rådgiveren fra Nykredit, også er den bedste set i forhold til, hvis det er en ikke regnskabskyndig, der skal gennemgå og forstå regnskabet.¹⁴⁹

Begge rådgivere er enige om, at den opbygning revisoren har valgt i regnskabet for Matas ikke er optimal. Rådgiveren fra Nykredit mener, at den er noget rod, og det ligner slet ikke noget, der skal være med i et regnskab for en PIE-virksomhed. Det er slet ikke så overskueligt, som de andre, og det er svært at se, hvornår der springes fra et afsnit til et andet.¹⁵⁰ Der er derfor stor risiko for, at en regnskabsbruger ikke vil se dette, og dermed ikke tage det med i sin vurdering af regnskabet, og teksten dermed vil være spildt.

4.2.3 Tekst vedrørende risiko

Der var ingen af erhvervsrådgiverne, der var overraskede over de regnskabsposter, der var udvalgt og beskrevet, da der hovedsageligt er tale om regnskabsposter, hvor der er ledelsesmæssige skøn indblandet.¹⁵¹

Teksten i regnskabet for PSE får især ros, da teksten er overskuelig, og derudover synes rådgiveren fra Nykredit, at det er rigtig godt, at der er skrevet med tal, hvad posten udgør, og hvor meget den i procent udgør af den samlede balancesum for henholdsvis koncernen og det enkelte selskab.¹⁵² Det er dermed muligt for regnskabsbrugeren selv hurtigt at danne sig overblik over, hvor væsentlig en post, der er tale om, og om det er noget, som regnskabsbrugeren finder vigtigt for sin gennemgang. Et regnskab for en PIE-virksomhed kan oftest også virke en smule uoverskuelig, da der oftest er medtaget en masse billeder og tekst om året, der er gået mv.¹⁵³ Det kan derfor være svært at finde frem til resultatopgørelsen og balancen, hvor tallene rent faktisk fremgår.

---

¹⁴⁸ ISA 701, punkt 1

¹⁴⁹ Bilag 9.7

¹⁵⁰ Bilag 9.6

¹⁵¹ Bilag 9.6 og bilag 9.7

¹⁵² Bilag 9.1 og bilag 9.6

¹⁵³ Se regnskabet for PSE for 2016 offentliggjort på Erhvervsstyrelsens hjemmeside

Generelt er begge erhvervsrådgivere rigtig glade for, hvis der er medtaget nogle tal i beskrivelsen, da det gør det hele mere konkret.¹⁵⁴

Derudover er teksten i regnskabet for Gyldendal endvidere god. Især fordi de har nogle gode henvisninger til noterne, hvor der er en yderligere beskrivelse af regnskabsposten.¹⁵⁵ Dette er også det positive ved revisionserklæringen for Matas A/S, da der også her er medtaget henvisninger til de relevante noter.

4.2.4 Tekst vedrørende det udførte arbejde

Der er ikke nogen af erhvervsrådgiverne, der synes, at disse tekster giver særlig meget værdi, hvorfor der er ikke nogen af dem, der rigtig vil kunne bruge dette i deres vurdering af tallene i regnskabet.¹⁵⁶ Erhvervsrådgiveren fra Jyske Bank mener, at der er i flere af tilfældene er tale om en standardtekst, som kan indsættes i flere regnskaber med en lille smule tilpasning.¹⁵⁷ Denne holdning deles af rådgiveren fra Nykredit, som endvidere mener, at der ikke står noget overraskende i teksterne. Det udførte arbejde er arbejde, som han også forventede en revisor ville udføre, selv hvis der ikke skulle skrives herom i erklæringen.¹⁵⁸

Derudover mangler erhvervsrådgiveren fra Nykredit også en konklusion på det arbejde, der er udført. Beskrivelsen af det udførte arbejde er på sin vis fin, men der mangler en beskrivelse af, hvad revisoren er kommet frem til. Han vil mene, at det vil give meget mere værdi, hvis afsnittet for eksempel endte med en beskrivelse af, at revisoren havde udfordret ledelsen i deres skøn, og det dermed er endt med en yderligere nedskrivning på et beløb.¹⁵⁹ Dette kan for eksempel være i revisionserklæringen for ABB, hvor risikoen er, at der ikke er nedskrevet tilstrækkeligt på selskabets udlån og garantier. I denne forklarer revisoren, hvad der er foretaget i forbindelse med revision i punktform herunder, at der er sket udfordring af ledelsens regnskabsmæssige skøn.¹⁶⁰

---

¹⁵⁴ Bilag 9.6 og bilag 9.7

¹⁵⁵ Bilag 9.6

¹⁵⁶ Bilag 9.6 og bilag 9.7

¹⁵⁷ Bilag 9.7

¹⁵⁸ Bilag 9.6

¹⁵⁹ Bilag 9.6

¹⁶⁰ Bilag 9.3

Dette afsnit kunne være afsluttet med teksten ”Ovenstående gav ikke anledning til bemærkninger, og vi fandt dermed ikke behov for yderligere nedskrivning end den vurderet af ledelsen”. Hvis dette var tilfældet, var det muligt at se, hvad konklusionen på revisionen havde været.

4.2.5 Forslag til yderligere krav

Der er i forbindelse med de foretagne interviews også spurgt ind til, om der kunne være nogle områder, hvor de to erhvervsrådgivere synes, at det vil give mening at udarbejde et særskilt afsnit omkring i revisionserklæringen. Erhvervsrådgiveren fra Nykredit mener, at det godt kunne give mening med et afsnit omkring going concern. Især på de mindre virksomheder, da han kan være i tvivl om, hvor meget revisoren egentlig gør ud af dette, hvis der er tale om et regnskab, der har for eksempel har overskud.¹⁶¹ Et regnskab aflægges med en forudsætning om fortsat drift, hvilket betyder, at der er en forventning om, at selskabet vil fortsætte sine aktiviteter.¹⁶² Dette er dermed relevant for gennemgangen af regnskabet, da det kan have stor betydning for en eventuel investering i selskabet eller udlån hertil.

Der er allerede nu medtaget et afsnit i revisionserklæringen omkring fortsat drift, men dette er ikke en beskrivelse af, hvad der er foretaget for at afdække dette.¹⁶³ Et krav om indsættelse af et afsnit, hvor det beskrives helt konkret og detaljeret, hvad revisoren har gjort for at afdække going concern, vil henlede regnskabsbrugers opmærksomhed herpå, i stedet for at det står meget overordnet beskrevet i et punkt i et andet afsnit i erklæringen. Erhvervsrådgiveren fra Nykredit tror heller ikke, at det er alle regnskabsbrugere, som for eksempel privatpersoner, der ved, hvad begrebet going concern står for, hvilket han tror, at et særskilt afsnit muligvis ville kunne afhjælpe.¹⁶⁴

Det kan også være, at revisorens revision af going concern bliver bedre, da der lige pludselig er et krav om, at de skal offentliggøre, hvad de har gjort.

Bankerne anvender endvidere også et form for karaktersystem, når de skal vurdere de enkelte virksomheder.¹⁶⁵ Hos Nykredit har de et rating system, hvor virksomhederne bliver ratet fra 0-

---

¹⁶¹ Bilag 9.6

¹⁶² ISA 570 (ajourført), punkt 2

¹⁶³ ISA 700, punkt 39

¹⁶⁴ Bilag 9.6

¹⁶⁵ Bilag 9.6 og bilag 9.7

10, og karakteren 0-2 er svage kunder. Det kan derfor være, at en bedre beskrivelse af revisionen af going concern muligvis kan underbygge og måske ændre denne rating, da det bliver muligt for erhvervsrådgiverne at se, at der faktisk er nogle, der er foretaget en dybdegående revision af going concern og er kommet frem til en konklusion herom.

4.3 Delkonklusion

Når erhvervsrådgivere skal vurdere en virksomhed, anvendes de godkendte regnskaber herfor. Erhvervsrådgiverne anvender regnskabet både selv, men derudover sørger specielle afdelinger i de to banker også for at skrive regnskabstallene ind i et kreditvurderingssystem, som herefter giver virksomheden en rating.

Erhvervsrådgiverne anvender hovedsageligt resultatopgørelsen og balancen i forbindelse med deres gennemgang af regnskabet, da det er her, det er muligt at se, hvordan virksomhedens finansielle stilling er. De kigger også på de øvrige dele af regnskabet, herunder revisorerklæringen for at se, hvilken erklæring, der er tale, samt om der er medtaget modifikationer mv. Det er dog helt klart tallene, der lægges vægt på.

Helt overordnet er der ikke nogen af erhvervsrådgiverne, der er begejstret for afsnittet omkring de centrale forhold vurderet ud fra de eksempler, der er fremsendt. De synes ikke, at beskrivelserne er konkrete nok, og derudover er der ikke medtaget oplysninger, som de ikke i forvejen forventede revisoren udførte.

De er dog enige om, at såfremt forholdet skal medtages, er opbygningen, hvor der anvendes en kasseopstilling den bedste, da den gør afsnittet mere overskueligt.

Et krav om, at der skulle indsættes et afsnit omkring going concern finder især rådgiveren fra Nykredit interessant. Han mener, at det måske vil skabe større forståelse for begrebet for regnskabsbrugeren og også stiller større krav til revisorens revision af going concern, da denne pludselig er tvunget til at beskrive i regnskabet, hvad der er foretaget for at afdække dette. Dette ville måske kunne ændre eller i hvert fald underbygge den karakter, virksomhederne får hos bankerne.

5 Vurdering af centrale forhold ved revisionen

Der har været et ønske om, at revisorens arbejde blev mere synliggjort, og der var et ønske om en større gennemsigtighed. Derfor blev det vedtaget, at der i revisionserklæringen for PIE-virksomheder skulle medtages et afsnit omkring centrale forhold ved revisionen. Der er i forbindelse med gennemgang af de relevante standarder, regnskaber og interviews dannet en holdning til, om afsnittet giver værdi, samt hvad der kunne ændres, så afsnittet eventuelt blev bedre.

Inden vurderingen af kravet omkring oplysning om centrale forhold ved revisionen vil blive vurderet, vil der først ske en vurdering af, om den nye definition af PIE-virksomheder er optimal.

5.1 Definition af PIE-virksomheder

Som beskrevet i afsnit 2: *Definition af en PIE-virksomhed* er der ved vedtagelsen af den nye revisorlov ændret i definitionen af PIE-virksomheder, hvilket har medført, at der er sket et stort fald i antallet heraf.

En af ændringerne, der blev foretaget, var, at beløbsgrænsen for PIE-virksomheder, som tidligere var antal medarbejdere på 2.500 stk., en balancesum på 5 mia. kr. og en nettoomsætning på 5 mia. kr. blev fjernet. Dermed er der mange store virksomheder, som ikke længere er PIE-virksomheder, men som stadig har nogle store beløb i deres regnskaber. Det kan dermed diskuteres, om disse virksomheder faktisk ikke alligevel har offentlig interesse, da samfundet vel er også er interesseret i, at disse virksomheder ikke snyder, da det kan have betydning for eksempel indbetaling til skat og moms. Derudover har disse selskaber også mange ansatte, hvorfor mange mennesker og familier vil blive påvirket, såfremt et af selskaberne for eksempel går konkurs.

Den nye definition medfører dog kun, at det er børsnoterede selskaber og banker, der er PIE-virksomheder, som jo også er de selskaber, som for eksempel privatpersoner har investeret deres penge i, og dermed har en risiko i. Så ud fra dette synspunkt giver definitionen god mening, men

set ud fra et størrelsesmæssigt beløb og påvirkning på samfundet, kan det overvejes, om der skal ske en ændring i udarbejdelsen af revisionserklæringen for de store ikke-PIE-virksomheder.

I dag er der allerede nogle krav, som disse typer af virksomheder skal overholde, selvom de ikke er PIE-virksomheder. Dette er blandt andet en tvungen partnerrotation hver 7. år. Derfor kunne det også være en ide at indføre, at disse selskaber også skulle medtage afsnittet omkring centrale forhold ved revisionen.

5.2 Centrale forhold ved revisionen

Helt overordnet er ideen med at skabe større indblik i revisorens arbejde en positiv ting og noget, der har været efterspurgt gennem flere år. Det kan dog diskuteres om afsnittet vedrørende centrale forhold ved revisionen er den mest optimale løsning. I dette afsnit vil fordele og ulemper blive gennemgået, og eventuelle forbedringsforslag vil blive fremhævet.

Afsnittet er opbygget, således at vurderingen af ISA 701 vil ske på baggrund af nedenstående punkter:

- Udvælgelse af de centrale forhold
- Opbygning
- Værdien af afsnittet
- Anvendelse af afsnittet

5.2.1 Udvælgelse af de centrale forhold ved revisionen

I afsnit 3.2.2: *Udvælgelse af de centrale forhold* er der redegjort for, hvordan udvælgelsen af de centrale forhold ved revisionen skal foretages. Som det fremgår heraf er der tale om en vurdering fra revisoren side, hvorfor der er risiko for, at der kan være forskel på, hvad der bliver udvalgt alt efter, hvilken revisor, der er tale om.

Der er dog givet en vejledning i ISA 701 om, hvilke områder, der kunne være relevante at udvælge. Disse områder er blandt andet regnskabsposter med væsentlige regnskabsmæssige skøn, eller poster, hvor der er en betydelig risiko for fejl i regnskabet.

5.2.1.1 Betydelige risici

Allerede i forbindelse med planlægningen skal revisoren, som beskrevet, vurdere, hvilke betydelig risici, der er forbundet med regnskabet og revisionen. Udvælgelsen af disse sker blandt andet på baggrund af det fastsatte væsentlighedsniveau, da der ses på, om der er risiko for en væsentlig fejl i regnskabet. Som beskrevet i afsnit 3.2.1.4: *Områder med risiko for fejl samt betydelige risici* bliver væsentlighedsniveauet fastsat ud fra nogle benchmarks og procenter, som revisoren finder relevante for den enkelte type af virksomhed eller branche. Der er dermed allerede her tale om en vurdering foretaget af revisoren, hvor det ikke er sikkert, at en anden revisor vil komme frem til det samme beløb. Det kan være, at en anden revisor ville anvende omsætningen som benchmarks i stedet for resultat før skat, eller der ikke er enighed om, hvilken procentsats, der er den korrekte. Der er i nedenstående udarbejdet et eksempel:

Beløb, t.kr.	2016	1%	2%	10%
Omsætning	3.200.000	32.000	64.000	
Resultat før skat	375.700			37.570
Aktiver i alt	5.770.300	57.703		
Egenkapital	2.359.400		47.188	

Figur 4: Beregning af væsentlighedsniveau

Kilde: Egen tilvirkning samt det indberettede regnskab for Matas A/S for 2016/17

Der er i ovenstående forsøgt at beregne de muligheder for væsentlighedsniveau, der kan fremkomme, når der sker beregning af væsentlighedsniveauet for Matas A/S for 2016/17. Som det fremgår heraf, kan der være stor forskel på, hvad væsentlighedsniveauet skal fastsættes til alt efter, hvilket benchmarks og procentsats, der anvendes. Det kan for eksempel være, at en revisor mener, at resultat efter skat er mest korrekt, mens en anden vil mene, at det er aktiverne i alt, der er mest relevant. En forskel herpå vil give en forskel i væsentlighedsniveauet på omkring 20 mio. kr.

Selve udvælgelsen af de betydelige risici foregår også på baggrund af en vurdering af revisoren, hvor der dog i standarden herfor er givet en række punkter, der kunne indikere, at der er tale om en betydelig risiko¹⁶⁶, hvor der er foretaget gennemgang heraf. En indikation på, at der kan være tale om en betydelig risiko, er blandt andet, at der er tale om en regnskabspost med

¹⁶⁶ Afsnit 3.2.1.4: Områder med risiko for fejl samt betydelige risici

ledelsesmæssige skøn, som også er definitionen på et forhold, der kan opsummeres i afsnittet med centrale forhold ved revisionen.

Det kan dermed konstateres, at fastlæggelsen af væsentlighedsniveau og den efterfølgende bestemmelse af betydelige risici er forbundet med meget vurdering og skøn fra revisorens side.

5.2.1.2 Fastlæggelsen af de centrale forhold

Når revisor skal afgøre, hvilke forhold, der skal medtages i afsnittet, sker dette med udgangspunkt i alle de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse. Ud fra disse forhold skal revisor afgøre, hvilke der har været de mest betydelige forhold for revisionen. Der står i ISA 701, punkt A1:

”Dette indebærer en objektiv analyse af de faktiske forhold og omstændigheder, herunder arten og omfanget af kommunikation med den øverste ledelse.”

Ud fra dette er det revisoren selv, der skal udvælge de forhold, som denne har fundet væsentlige i forbindelse med revisionen, ud fra listen med forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse. Dette betyder, at lige som det var tilfældet med fastsættelsen af væsentlighedsniveauet og udvælgelsen af de betydelig risici, at det kan være, at en anden person eller revisor vil have en hel anden holdning hertil. Det skal dog bemærkes, at det under interviewsene med erhvervsrådgiverne blev konstateret, at de forhold, der var medtaget endvidere også var de forhold, som de havde forventet.¹⁶⁷

Som beskrevet tidligere bliver forholdene udvalgt blandt de punkter, der er kommunikeret til den øverste ledelse. Der kan derfor måske være en risiko for, at den øverste ledelse kan have en påvirkning på, hvilke forhold, der bliver nævnt i revisionserklæringen, således det ikke altid er de korrekte. En revisor skal dog altid være uafhængig og kan risikere at modtage en bøde, såfremt der er fejl i revisionserklæringen, hvorfor det nok sjældent eller måske aldrig vil ske, men muligvis er risikoen der.

---

¹⁶⁷ Afsnit 4: Gennemgang af interviews med banker

5.2.2 Opbygning af afsnittet

I afsnit 3.3: *Gennemgang af konkrete eksempler* blev det konstateret, at der er forskel i den måde de enkelte revisionsselskaber har opbygget afsnittet i revisionserklæringen. Det blev endda konstateret, at to revisor fra det samme revisionsselskab endvidere heller ikke gør det ens. Der er dermed ingen sammenhæng i, hvordan opbygningen af afsnittene er foretaget. Dette hænger dog sammen med, at der ikke er en klar udmeldelse i ISA 701 omkring, hvordan opbygningen skal ske, hvorfor det er op til den enkelte revisor at afgøre dette.

Erhvervsrådgiverne fandt, at det var opbygningen i revisionserklæringen for PSE og i et vis omfang også ABB og Gyldendal, der var de bedste. Dette skyldes, at disse var opbygget i et form for kassesystem, hvor beskrivelsen af risikoen og beskrivelsen af, hvordan denne er adresseret, er skrevet overfor hinanden.¹⁶⁸ Denne opbygninger helt klar også den mest overskuelige, da det er nemt at se, hvilken risiko, der er tale om samt, hvordan denne er adresseret. Der er heller ikke tvivl om, hvordan teksten er opdelt i forhold til, hvis det hele blev skrevet ud i et, som er tilfældet i revisionserklæringen for Matas.¹⁶⁹

Det kunne derfor være en løsning, at der blev lavet et krav om, hvordan opbygningen skal være, så det dermed også er nemmere for de enkelte brugere af regnskabet at finde afsnittet.

5.2.3 De anførte beskrivelser

Hvis der ses på de tekster, der skrives i de udvalgte eksempler, var der også en forskel.¹⁷⁰ Dermed afhænger dette også af, hvilken revisor, der har ansvaret for revisionen. I forbindelse med gennemgangen af interviews med de to erhvervsrådgivere blev det konstateret, at de bedste beskrivelser er dem, hvor der er medtaget tal og eventuel en beskrivelse, hvad posten udgør af den samlede balancesum.¹⁷¹ Dette skyldes, at det er nemt at se, hvor væsentlig posten egentlig er. Derudover gør det også risikoen mere konkret.

---

¹⁶⁸ Afsnit 4: Gennemgang af interviews med banker

¹⁶⁹ Bilag 9.2

¹⁷⁰ Afsnit 3.3: Gennemgang af konkrete eksempler

¹⁷¹ Afsnit 4: Gennemgang af interviews med banker

Hvis der i teksten blot er beskrevet, hvad risikoen er, kan det være, at en regnskabsbruger sidder og er i tvivl om, hvor væsentlig posten egentlig er for regnskabet. For eksempel er der i revisionserklæringen for PSE valgt at beskrive en risiko vedrørende goodwill, som har en værdi på 64 mio. kr., men reelt kun udgør 2% af den samlede koncernbalance.¹⁷² Lige umiddelbart lyder 64 mio. kr. som en stor værdi, men da den kun udgør 2% af den samlede balancesum, kan det diskuteres, om det egentlig er så væsentlig for regnskabsbrugerens. Den vurdering kan regnskabsbrugerens i så fald hurtigt tage, når det er beskrevet, at den kun udgør 2%.

Erhvervsrådgiverne er heller ikke positive overfor teksten, der beskriver, hvordan risikoen er adresseret.¹⁷³ Det kommer også hurtigt til at virke som om, at der er tale om nogle standardtekster, som vil kunne kopieres og sættes ind i hvilket som helst regnskab, som havde samme post. Dog med lidt tilpasning med hensyn til eventuelle beløbsstørrelser mv. Det er nærmest kun teksten i revisionserklæringen for PSE, hvor der er sket lidt tilpasning i forhold til, at det er en speciel regnskabspost vedrørende anlægsaktiver.¹⁷⁴ Der kan dermed stilles spørgsmålstegn ved, om afsnittet overhovedet giver en værdi for regnskabsbrugerens, da, som erhvervsrådgiveren siger, ikke er medtaget noget, som de ikke havde forventet.¹⁷⁵ Der er dog nok en del regnskabsbrugere, der ikke har en forventning til, hvilket arbejde, der er udført. Regnskabsbrugerens af regnskaber for PIE-virksomheder vil i mange tilfælde være private personer, da det er private personer, der investerer i værdipapirer. Umiddelbart er det ikke sikkert, at de vil have en forståelse for det arbejde, som revisoren har udført, og den tekst, der er medtaget i de enkelte eksempler, er muligvis ikke gode nok til at give denne forståelse. Teksterne kan godt virke en smule indforstået og ikke uddybende nok til, at det kan give en værdi.

Derudover mangler beskrivelserne også en konklusion af det udførte arbejde, hvilket ligeledes var et af forholdene, som erhvervsrådgiverne pointerede.¹⁷⁶ Lige nu er der blot oplyst en række arbejdshandlinger eller procedure, som revisoren har udført i sin revision, herunder at ledelsens skøn er blevet udfordret. Det kunne være rigtig godt, hvis der i teksten også blev implementeret en konklusion, så det var muligt at se, hvad revisors arbejde egentlig havde medført, hvad enten

---

¹⁷² Bilag 9.1

¹⁷³ Afsnit 4: Gennemgang af interviews med banker

¹⁷⁴ Bilag 9.1

¹⁷⁵ Afsnit 4: Gennemgang af interviews med banker

¹⁷⁶ Afsnit 4: Gennemgang af interviews med banker

om det har givet en ændring til regnskabsposten eller ikke. Det vil på den måde være muligt at se, at revisorens arbejde faktisk havde ført til en konklusion og dermed give noget værdi. Muligvis kunne det også medføre, at teksten ikke blev så generel, men faktisk mere tilpasset til den enkelte virksomhed.

5.2.4 Anvendelse af afsnittet

Det er vurderet, at der er en usikkerhed for, at afsnittet slet ikke bliver brugt som tiltænkt, og målet om at skabe større gennemsigtighed i revisorens arbejde dermed ikke bliver opfyldt. Det antages, at en stor gruppe af regnskabsbrugere er private personer, der investerer i værdipapirer. Der er dermed søgt ud på sider, hvor der står gode råd i forbindelse med investering i værdipapirer. På disse sider er der oplistet en række punkter, det er vigtigt at være opmærksomme på, som for eksempel er:

- Opmærksomhed på omkostninger i forbindelse med investeringen¹⁷⁷
- Spred risikoen, men sats dog kun på danske aktier¹⁷⁸
- Betal din gæld inden investering¹⁷⁹
- Køb og behold¹⁸⁰

Der er ikke på nogen af hjemmesiderne, hvor de har nævnt, at det vil være en god ide at gennemgå regnskabet for det selskab, der forventes investeret i. Regnskabsbrugere vil dermed aldrig komme til at se de beskrivelser, der er medtaget i revisionserklæringen, og det vil dermed være spildt arbejde for revisoren og i sidste ende spildte omkostninger for virksomheden.

Dette synspunkt deles af analytiker Niels Leth, som ikke tror, at der er mange regnskabsbrugere, der har anvendt dette nye afsnit i revisionserklæringen til deres vurdering af regnskabet. Han mener endvidere, at det muligvis kan skyldes, at der ikke har været nok information herom.¹⁸¹ Det vil derfor være en mulighed, at der blev gjort yderligere opmærksom på at en gennemgang

---

¹⁷⁷ <https://www.business.dk/investor/syv-gode-raad-om-investering-i-aktier>, besøgt d. 3. januar 2018

¹⁷⁸ <https://www.business.dk/investor/syv-gode-raad-om-investering-i-aktier>, besøgt d. 3. januar 2018

¹⁷⁹ <https://www.dr.dk/nyheder/penge/flere-skal-investere-i-aktier-her-er-fem-raad-foer-du-gaar-i-gang>, besøgt d. 3. januar 2018

¹⁸⁰ <https://www.dr.dk/nyheder/penge/flere-skal-investere-i-aktier-her-er-fem-raad-foer-du-gaar-i-gang>, besøgt d. 3. januar 2018

¹⁸¹

http://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Revision%20og%20andre%20erklæringsopgaver/Faglige%20notater%20og%20artikler/Det%20foerste%20aar%20med%20den%20nye%20paategning_201217, besøgt d. 10. januar 2018

af regnskabet og herunder også afsnittet omkring de centrale forhold vil være en god ide, inden der vælges at investere i det pågældende selskab.

5.3 Samlet vurdering

Helt overordnet er ideen bag implementeringen af ISA 701 rigtig god og aktuel, da der har været forespurgt en gennemsigtighed af revisorens arbejde. Det kan dog diskuteres, om ISA 701 har været den rigtige løsning. ISA 'en er dog nu implementeret, hvorfor det ikke er sandsynligt, at den bliver fjernet eller ændret i den nærmeste fremtid. Det kunne derfor være en god ide, hvis der blev foretaget nogle ændringer til standarden, således den muligvis blev endnu bedre. Disse forbedringsforslag vedrører især opbygningen og beskrivelserne i teksten, som er beskrevet i nedenstående.

Det vil være rigtig godt, hvis der blev indført nogle krav til opbygningen, så den blev ens for alle revisionserklæringerne. Dette vil sikre, at det er nemmere for regnskabsbrugerne at finde området, da de ved, hvad de skal lede efter. Derudover kunne det også blive et krav, at opbygningen skulle ske ved hjælp af kasser, da dette har været den bedste løsning af disse, der er blevet gennemgået.

Beskrivelserne skal også forbedres, så de bliver mere konkrete og relevante i forhold til den enkelte virksomhed og regnskabstallene. Det vil endvidere være fordelagtigt at sikre, at der altid blev medtaget en konklusion med i afsnittet, så værdien af revisorens arbejde endvidere blev synliggjort.

Som beskrevet i ovenstående bliver de centrale forhold ved revisionen udvalgt på baggrund af en vurdering af den enkelte revisor, hvorfor der er tale om en individuel vurdering. Det ville være helt optimal, hvis det var muligt at lave en tjekliste for, hvilke områder, der skal medtages. Dette er dog svært og nok nærmest umulig, da det kan være forskelligt fra regnskab til regnskab og fra selskab til selskab, hvad der har været et betydeligt forhold i revisionen.

5.4 Delkonklusion

Den nye definition af PIE-virksomheder har nedbragt antallet heraf og også medført, at nogle af Danmark største virksomheder ikke længere går under definitionen. PIE-virksomhederne i dag er virksomheder, som private personer kan investere i i form af aktier eller har bankindestående

hos. De store ikke PIE-virksomheder, der er i Danmark, har dog stadig mange ansatte, hvorfor en eventuel konkurs hos en af disse vil have en stor påvirkning på mange mennesker og familier. Derudover har de også nogle store resultater før skat og skal dermed betale en høj skat. Hvis der er en fejl heri, kan det også have betydning for indtjeningen for det danske samfund. Derfor kan det diskuteres om disse store virksomheder også burde blive underlagt de højere krav, som for eksempel ISA 701.

Med hensyn til udvælgelsen af de centrale forhold ved revisionen sker dette på baggrund af en vurdering og dermed et skøn fra revisorens side, hvorfor der er risiko for, at det ikke er de rigtige forhold, der bliver udvalgt. Dette kan allerede være påvirket af en forkert vurdering i planlægningen, hvor væsentlighedsniveauet for eksempel er vurderet anderledes end en anden revisor ville gøre, eller der er identificeret nogle betydelige risici, som muligvis ikke skal være der. Der er i ISA 701 givet en forklaring af, hvilke forhold, der skal udvælges, men der står også direkte, at det sker på baggrund af en objektiv analyse og dermed en vurdering af revisoren.

Der er i de fire revisionserklæringer, der er gennemgået i forbindelse med opgaven, påset, at opbygningen og beskrivelserne er forskellig fra revisionselskab til revisionselskab. Det vil derfor være en ide, hvis der i ISA 701 blev implementeret et krav til opbygningen, således det blev ens for alle revisionserklæringer, hvilket kunne medføre, at afsnittet blev mere synlig. Der burde også ske en ensretning af beskrivelserne samt indholdet heraf. Dermed ikke ment, at der skal være nogle standardtekster, men blot en uddybende forklaring i ISA 701 på, hvornår beskrivelserne er fyldestgørende.

Lige nu er der en antagelse af, at afsnittet ikke bliver anvendt og dermed er målet med implementering ikke opfyldt. Det kunne derfor give mening at gøre folk mere opmærksom på, at der er en sket en ændring, som muligvis kan give dem et indblik i årsrapporten for den enkelte virksomhed.

6 Implementering af centrale forhold ved revisionen for ikke PIE-virksomheder

Som beskrevet tidligere er der nogle krav for PIE-virksomheder, der endvidere er krav for store ikke PIE-virksomheder. Det findes derfor interessant at vurdere, om ISA 701 også skal være et krav for disse og måske også mindre virksomheder i Danmark.

I forbindelse med vurderingen af PIE-virksomheder og gennemgangen af definitionen heraf blev det konstateret, at nogle af de store ikke PIE-virksomheder er større end PIE-virksomheder, hvis der måles på for eksempel omsætning og antal medarbejdere. Disse virksomheder har derfor også stor betydning for det danske samfund, hvorfor afsnittet med centrale forhold ved revisionen burde blive implementeret på disse virksomheder. Grænsen for denne type virksomheder skulle dermed stemme overens med den gamle grænse for PIE-virksomheder eller muligvis tilpasses lidt, så det for eksempel er virksomheder med flere ansatte end 2.500 personer.

Vurderingen af en implementering af de øvrige virksomheder i Danmark er lidt anderledes, da der er tale om mange forskellige størrelser af virksomheder med hensyn til omsætning, medarbejdere mv. Derudover er der også stor forskel på, hvilke revisionselskaber, der står for revisionen af disse.

Det antages at en af de væsentligste regnskabsbrugere til disse typer af virksomheder¹⁸² er bankrådgiverne, hvorfor det er vigtigt, at de også vil anvende afsnittet, såfremt det var medtaget. Ellers er det spildte omkostninger for virksomhederne og revisorerne.

Der var ingen af erhvervsrådgiverne, der var positive over for udformningen, som den er i dag. De stillede begge to stor tvivl omkring, om det overhovedet var noget, de ville bruge i deres gennemgang af regnskaberne og efterfølgende kreditvurderinger. Allerede i dag er revisionserklæringen ikke den del af regnskabet, de bruger meget tid på, og den er slet ikke inkluderet i deres rating systemer. De var heller ikke imponeret over de beskrivelser, der var medtaget, da disse virkede meget generelle og egentlig blot beskrev det, som de allerede ville

---

¹⁸² Små regnskabsklasse C-stor og ned efter

Implementering af centrale forhold ved revisionen for ikke PIE-virksomheder

forvente blev udført i forbindelse med en revision. De ville dermed ikke lægge vægt på afsnittet, og det ville ikke kunne ændre deres syn på for eksempel værdien af goodwill i et regnskab.¹⁸³

Begge erhvervsrådgiverne nævner i deres interviews, at de er opmærksomme på, hvilket revisionselskab, der har været ansvarlig for revisionen af de regnskaber, de gennemgår, da de har mere tillid til de større revisionselskaber.¹⁸⁴ Ud fra dette må det antages, at de dermed ikke regner med, at en revisor fra et mindre selskab er lige så kompetent, hvorfor der også kan være tvivl om, om et afsnit med centrale forhold ved revisionen udarbejdet af denne, vil blive anvendt i deres vurderinger. Hvis de ikke nu har stor tillid til regnskabstallene, er der heller ikke stor sandsynlighed for, at de vil have tillid til beskrivelserne i afsnittet.

Det kan dermed konstateres, at erhvervsrådgiverne ikke vil anvende afsnittet i dens nuværende form, og en implementering af ISA 701 på disse typer af virksomheder, vil dermed ikke være ideel og blot medføre forøgede omkostninger og spildt tid hos virksomhederne og revisorerne.

Det kan dog være en mulighed at implementere en anden udgave heraf for disse virksomheder og også de store virksomheder og PIE-virksomheder, som består af en beskrivelse af den udførte revision af going concern. Dette vil både øge opmærksomheden omkring dette område samt udfordre revisoren til at udføre en dybdegående revision, da der skal medtages en tekst herom i revisionserklæringen. Derudover har regnskabsbrugeren også nemmere ved at gennemskue, hvorfor revisoren og ledelsen er kommet frem til en konklusion omkring, at der kan aflægges et regnskab efter going concern uden væsentlig usikkerhed. Afsnittet ville dermed skulle medtages i de revisionserklæringer i et særskilt afsnit, hvor der ikke er usikkerhed, og såfremt der er usikkerhed, kan der ske en henvisning til de relevante noter mv. i regnskabet.

En udfordring ved dette afsnit kan dog være, at revisoren stadig skal huske på, at denne har tavshedspligt. Der er derfor en række oplysninger, der ikke kan medtages heri som for eksempel det budgetterede resultat for den kommende periode. I dette tilfælde er der tale om originale oplysninger, hvorfor det vil kræve, at ledelsen selv har medtaget oplysningerne herom i regnskabet.

---

¹⁸³ Afsnit 4: Gennemgang af interviews med banker

¹⁸⁴ Bilag 9.6 og 9.7

Erhvervsrådgivere mente også begge, at et særskilt afsnit med beskrivelse af revisionen af going concern kunne være en god løsning, som de forventede at ville bruge i deres arbejde. Dette afsnit ville kunne underbygge deres rating system og muligvis også ændre karakteren, fordi der nu var en anden part, der havde taget dybdegående stilling til, at selskabet faktisk også kunne overleve et år mere.¹⁸⁵

6.1 Delkonklusion

En del af kravene for PIE-virksomheder er allerede i dag også et krav for de øvrige store virksomheder i Danmark, hvorfor det findes relevant at foretage en vurdering af, om ISA 701 endvidere skal implementeres som et krav for disse virksomheder og eventuelt også mindre virksomheder.

De store ikke PIE-virksomheder er lige så store og i nogle tilfælde større end PIE-virksomhederne, hvorfor de også har en stor betydning for det danske samfund. Det er dermed vurderet, at såfremt ISA 701 fastholdes vil det også være relevant at implementere denne standard, som et krav for de store virksomheder i Danmark.

Når der ses på de øvrige virksomheder i Danmark, vil det ikke være hensigtsmæssigt at anvende afsnittet, som det er nu. Det vil derfor være bedre at vedtage, at der for alle virksomheder, både PIE-virksomheder og ikke PIE-virksomheder, skal medtages et særskilt afsnit, hvor revisors revision af going concern bliver opsummeret og beskrevet. Dette vil både stille højere krav til revisorens revision samt skabe opmærksomhed herom.

---

¹⁸⁵ Afsnit 4: Gennemgang af interviews med banker

7 Konklusion

Der har længe været et ønske om, at der kom større gennemsigtighed i revisors arbejde, hvorfor der *ISA 701 Kommunikation af centrale forhold ved revisionen i den uafhængige revisors erklæring* blev vedtaget og implementeret i 2016. Formålet med denne var at give regnskabsbrugeren en større forståelse af de betydelige forhold ved revisionen, og dermed også give regnskabsbrugeren mulighed for at drøfte disse med den øverste ledelse.

ISA 701 er et krav for alle PIE-virksomheder i Danmark. PIE-virksomheder er virksomheder, der er virksomheder, som er interessante for offentligheden. Definitionen af disse er blevet ændret over årene og sidste gang ved vedtagelsen af den nye Revisorlov i 2016. I den nye Revisorlov defineres PIE-virksomheder, som børsnoterede selskaber samt pengeinstitutter, realkreditinstitutter og forsikringsselskaber. Ændringen har medført et stort fald i antallet af PIE-virksomheder, og dermed et fald i de virksomheder, der er underlagt de særlige krav for denne type virksomheder. Formålet med ændringen var at sikre, at færre virksomheder var underlagt reglerne for PIE-virksomheder, da dette kan være meget omkostningstungt.

I forbindelse med ændringen blev de store ikke børsnoterede selskaber sorteret fra, hvilket betyder, at der er virksomheder, som målt på omsætning, medarbejdere mv. faktisk er større end en række af PIE-virksomhederne. Det kan dermed diskuteres, om disse virksomheder ikke også har en stor offentlig interesse, da det vil påvirke det danske samfund og mange mennesker, såfremt en af disse virksomheder gik konkurs.

Selve kommunikationen af de centrale forhold skal medtages i revisionserklæringen for PIE-virksomheder. Ud over dette afsnit er der de samme krav til opbygningen og indholdet af revisionserklæringen for PIE-virksomheder, som for ikke PIE-virksomheder.

I en revisionserklæring skal revisoren kommunikere sin konklusion omkring revisionen, hvor revisoren blandt andet konkluderer, at der er opnået høj grad af sikkerhed for, at der ikke er fejl i regnskabet samt, at regnskabet er aflagt efter den korrekte regnskabspraksis. Derudover er der en række afsnit, der skal medtages i revisionserklæringen, hvor revisor beskriver, hvad ledelsens og revisorens ansvar er i forbindelse med revisionen og aflæggelse af et regnskab.

De centrale forhold, der skal beskrives i revisionserklæringen, er alle et udpluk af forhold, der allerede er kommunikeret til den øverste ledelse i forbindelse med revisionen. Der må derfor ikke være tale om forhold, som den øverste ledelse ikke kender til. Revisoren udvælger disse forhold ud fra nogle kriterier, og der er tale om tre typer af kategorier herfor:

- Indvirkningen af betydelige begivenheder eller transaktioner
- Betydelige vurderinger af områder med store ledelsesmæssige skøn
- Områder med risiko for fejl samt betydelige risici

Udvælgelsen af disse forhold sker på en vurdering af revisoren, men der er allerede i planlægningsfasen også foretaget individuelle vurderinger, som kan have betydning for udvælgelsen. Dette skyldes, at revisoren i forbindelse med planlægningen skal fastsætte et væsentlighedsniveau, som fastsættes ud fra en række benchmarks, der er relevante for den enkelte virksomhed og branche. Derudover skal der anvendes de rette procentsatser alt efter, hvilket benchmarks, der anvendes. Denne vurdering foretages af revisoren, men der er dog i ISA'en oplyst en række forslag til benchmarks og forslag til, hvordan disse udvælges.

Kommunikationen af de centrale forhold skal medtages i revisionserklæringen i et særskilt afsnit under en overskrift herfor. Der skal både være en beskrivelse af, hvad risikoen er, samt hvordan denne er adresseret under revisionen. I forbindelse med beskrivelsen af risikoen skal revisoren også tydeliggøre, hvorfor netop dette forhold er blevet udvalgt. Under beskrivelsen af, hvordan risikoen er adresseret, kan revisoren vælge at oplyse de procedurer, der er foretaget for at afdække risikoen. Ens for begge beskrivelser er, at det revisoren selv, der ud fra en faglig vurdering, skal afgøre, hvornår teksten er fyldestgørende. Det skal dog sikres, at det er skrevet i et forståeligt og ikke revisionsteknisk sprog, således det er forståeligt for regnskabsbrugerne.

Der må i beskrivelserne ikke medtages originale oplysninger, der er oplysninger, som ledelsen ikke selv har offentliggjort. Såfremt dette er nødvendigt, skal det sikres, at ledelsen selv vil oplyse herom et sted i regnskabet.

Der er nogle tilfælde, hvor der ikke skal medtages en beskrivelse af de centrale forhold. Det er for eksempel, hvis det betydelige forhold har medført en modifikation. I den situation skal der ske en henvisning til afsnittet med modifikationen, hvor forholdet dermed vil være beskrevet. Derudover kan der være situationer, hvor der ikke er nogle centrale forhold, hvorfor dette blot noteres i afsnittet.

I forbindelse med gennemgang af de fire konkrete eksempler blev det konstateret, at der i alle revisionserklæringerne var medtaget afsnittet med centrale forhold ved revisionen. Der var dog forskel i, både hvordan afsnittet var opbygget, men også i hvordan beskrivelserne var udformet.

Revisionserklæringen og resten af regnskabet anvendes af erhvervsrådgivere i bankerne i forbindelse med kreditvurderinger. Regnskaberne bliver både anvendt af erhvervsrådgiverne selv, men taloplysningerne bliver også medtaget i et kreditvurderingssystem, som rater de enkelte virksomheder. I forbindelse med erhvervsrådgivernes gennemgang foretages der en dybdegående gennemgang af resultatopgørelsen samt balancen, da det er disse dele af regnskabet, hvor det er muligt at se, hvordan virksomhedens finansielle stilling er. Erhvervsrådgiverne lægger mærke til, hvordan resultatet er opstået, og hvordan aktiverne fordeler sig, da værdien af for eksempel goodwill oftest ikke medtages som en værdi i kreditvurderingen. Det er her størstedelen af deres arbejde med gennemgangen foregår. Umiddelbart ville teksterne i afsnittet omkring centrale forhold ved revisionen ikke kunne ændre på deres kreditvurderinger og værdiansættelse af selskabets aktiver.

Erhvervsrådgiverne kigger også på revisorerklæringen for at se, hvilken erklæringstype, der er tale om, samt om der er medtaget nogle modifikationer. Derudover er de også opmærksomme på, hvilket revisionselskab, der er tale om, da de har større tillid til de større revisionsfirmaer i Danmark.

Bankerne er nogle af de mest væsentlige regnskabsbrugere, da det er dem, der afgør, om en virksomhed for eksempel kan låne penge. Derfor er det også relevant at undersøge, hvad deres mening er om centrale forhold ved revisionen. I den forbindelse blev det konstateret, at der ikke er nogle af de interviewede erhvervsrådgivere, der er begejstrede for afsnittet i den nuværende form. De mener, at teksterne er for generelle, og der er ikke beskrevet noget, som de ikke allerede havde forventet, var en del af revisionen. Derudover fandt de også beskrivelserne for ukonkrete, og ikke tilpasset nok til de enkelte virksomheder, hvorfor det nemt kom til at lyde som en standardtekst. Derudover ønskede de også en mere ensartethed i opbygningen af afsnittet, således det ville være nemt for de enkelte regnskabsbrugere at finde frem hertil.

I stedet for eller som supplement til centrale forhold ved revisionen var især den ene erhvervsrådgiver også umiddelbart begejstret for et særskilt afsnit, hvor revisoren uddybende skal

forklare, hvad der er foretaget af handlinger til at sikre, at regnskabet kan aflægges på going concern-basis.

På baggrund af alt det indhentede data og analyse heraf kunne det konstateres, at den nuværende udformning af centrale forhold ved revisionen ikke er optimal, og der kan være tvivl om, om afsnittet løser de problemer, der har været forbundet med oplysningerne omkring revisorens arbejde. Denne vurdering sker blandt andet på baggrund af, at der er tale om mange faglige vurderinger og skøn foretaget af revisoren for at komme frem til de forhold, der skal medtages i erklæringen. Dette er allerede i planlægningsfasen og frem til udformningen af teksten til afsnittet, hvorfor der kan opstå mange situationer, hvor en anden revisor havde taget et andet valg. I ISA'erne er der angivet beskrivelser som skal hjælpe revisoren med at foretage deres vurderinger, men i sidste ende er det op til den enkelte revisor selv.

Derudover mangler der også en ensartethed i de beskrivelser og opbygning, der medtages i revisionserklæringerne. Det er konstateret, at der er forskel i disse alt efter, hvilket revisionsfirma, der er tale om, og også hvilken ansvarlig revisor, der underskriver regnskabet. Med hensyn til opbygningen kan det måske skabe forvirring for regnskabsbrugeren, da det ikke er muligt at finde afsnittet, eller beskrivelsen kan misforstås, da det ikke er klart nok, hvornår det er en beskrivelse af risikoen og en beskrivelse af, hvordan denne er adresseret. Det kunne dermed være en god ide, hvis der blev lavet et krav til, hvordan opbygningen skulle være. Dette kunne for eksempel være brugen af kasseopbygningen, hvor beskrivelsen af risikoen og afdækningen heraf står ved siden af hinanden.

Selve beskrivelsen af risikoen mv. kunne også godt blive forbedret og gøres mere ensartet. Der kunne i ISA'en være et krav om, hvilke handlinger mv., der som minimum skulle beskrives, som var lidt mere konkrete end de beskrivelser, der er medtaget nu. Derudover vil det også give mere værdi, hvis der blev medtaget en form for konklusion i afsnittet, således det var muligt at se, hvad revisorens arbejde havde ført til.

Der kan også være tvivl om, om afsnittet faktisk bliver anvendt, og der dermed ikke blot er tale om spild af tid og omkostninger. Dette kunne muligvis afhjælpes ved, at der bliver gjort mere opmærksomhed på, at der faktisk er sket en ændring, som har betydning for forståelsen af regnskabet.

ISA 701 er kun et krav for PIE-virksomheder, men allerede i dag er nogle af kravene for PIE-virksomheder også et krav for de store ikke PIE-virksomheder. Det er vurderet, at disse virksomheder også har en interesse for offentligheden, hvorfor ISA 701 også burde være et krav for disse.

Det vurderes dog, at det ikke skal implementeres på de øvrige virksomheder i Danmark, da der kan være tvivl om, hvor meget værdi dette vil give. Erhvervsrådgiverne vil ikke anvende beskrivelserne i deres kreditvurderinger, hvorfor det ikke vil hjælpe virksomhederne i forbindelse hermed.

Det vil dog være en god løsning, hvis der blev implementeret en anden udgave af centrale forhold ved revisionen, som kun vedrørte en beskrivelse af, hvordan revisoren har revideret og udfordret ledelsens forudsætning for, at regnskabet kan aflægges på going concern-basis. Dette vil skabe mere opmærksomhed herom og sikre, at revisoren foretager en dybdegående revision heraf. Derudover vil erhvervsrådgiverne kunne anvende dette til at underbygge eller muligvis forbedre en rating af deres kunder.

8 Kilder

Love og standarder

- ISA 320: Væsentlighed ved planlægning og udførelse af en revision
- ISA 200: Den uafhængige revisors overordnede mål og revisionens gennemførelse i overensstemmelse med internationale standarder om revision
- ISA 315 (ajourført): Identifikation og vurdering af risici for væsentlig fejlinformation igennem forståelse af virksomheden og dens omgivelser
- ISA 540: Revision af regnskabsmæssige skøn, herunder regnskabsmæssige skøn over dagsværdi, og tilknyttede oplysninger
- ISA 570 (ajourført): Fortsat drift (going concern)
- ISA 700 (ajourført): Udformning af en konklusion og afgivelse af erklæring om et regnskab
- ISA 701: Kommunikation af centrale forhold ved revisionen i den uafhængige revisors erklæring
- IAS 24: Oplysning om nærtstående parter
- Årsregnskabsloven jf. lovbekendtgørelse nr. 1253 af 1. november 2013
- Bekendtgørelse om godkendte revisorerers erklæringer jf. lovbekendtgørelse nr. 1167 af 9. september 2016

Interviews

- Telefoninterview med Kåre Skorstengaard Nielsen, erhvervsrådgiver i Jyske Bank. Kundeportefølje består hovedsageligt af små og mellemstore produktionsvirksomheder.
- Telefoninterview med Thomas Theet Rasmussen, erhvervsrådgiver i Nykredit. Kundeportefølje består hovedsageligt af små og mellemstore ejendomsselskaber. Derudover har han tidligere været revisor.

Bøger og udgivelser

- Andersen, Ib: ”Den skinbarlige virkelighed – Vidensproduktion i samfundsvidenskaberne”, 5. udgave 2013, Samfunds litteratur
- Rangvid, Jesper: ”Den finansielle krise i Danmark – årsager, konsekvenser og læring”, Rosendahls – Schultz Grafisk A/S

Hjemmesider

- <http://www.business.dk/oekonomi/udvalg-her-er-skurkene-bag-finanskrisen>
- <http://www.dr.dk/nyheder/penge/revisorer-har-medansvar-finanskrisen>
- http://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Revision%20og%20andre%20erklaringsopgaver/Internationale%20Standarder%20under%20udarbejdelse/Afsluttede%20hoeringer/I_AASB%20udkast%20til%20ajourfoerte%20standarder%20om%20revisors%20rapportering
- http://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Om_revisor/Lovgivning%20og%20bekendtgørelser/Den%20danske%20afgraensning%20af%20PIES%20boer%20aendres_120315
- <https://www2.deloitte.com/dk/da/pages/audit/articles/ny-revisorlov-er-netop-vedtaget.html>
- [http://www.euroinvestor.dk/markeder/aktier/europa/danmark/selskaber,](http://www.euroinvestor.dk/markeder/aktier/europa/danmark/selskaber)
- <https://www.business.dk/oekonomi/se-listen-her-er-danmarks-1.000-stoerste-virksomheder-i-2017>
- <http://www.skm.dk/skattetal/statistik/tidsserieoversigter/centrale-skattesatser-i-skattelovgivningen-2010-2018>

- <https://www.dr.dk/nyheder/penge/voldsom-drejning-finansiel-stabilitet-barberer-625-millioner-af-krav-til-bankledelse>
- https://pro.karnovgroup.dk/document/7000745200/1?frt=betydelige+risici&hide_flash=1&page=1&rank=1
- https://pro.karnovgroup.dk/document/7000261379/1?frt=dagsv%C3%A6rdimodel&hide_flash=1&page=1&rank=2
- https://nyboligerhverv.dk/markedsindsigt-og-analyser/20170308_ny-markedsrapport-om-ejendomsmarkedet
- <https://pro.karnovgroup.dk/document/7000745265/1>
- <https://www.business.dk/investor/syv-gode-raad-om-investering-i-aktier>
- <https://www.dr.dk/nyheder/penge/flere-skal-investere-i-aktier-her-er-fem-raad-foer-du-gaar-i-gang>
- http://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Revision%20og%20andre%20erklaeringsopgaver/Faglige%20notater%20og%20artikler/Det%20foerste%20aar%20med%20den%20nye%20paategning_201217
- <https://www.finanstilsynet.dk/da/Tal-og-Fakta/Statistik/Statistik-om-sektoren/Pengeinstitutternes-stoerrelsesgruppering>
- <https://datacvr.virk.dk/data/>

9 Bilag

9.1 Revisionserklæring for Parken Sport & Entertainment A/S¹⁸⁶

DEN UAFHÆNGIGE REVISORS ERKLÆRINGER

TIL KAPITALEJERNE I PARKEN SPORT & ENTERTAINMENT A/S

KONKLUSION

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet (regnskabet) giver et retvisende billede af koncernens og virksomhedens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af koncernens og virksomhedens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven.

Det reviderede regnskab

Parken Sport & Entertainment's regnskab for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2016, omfatter resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som virksomheden. Regnskabet udarbejdes efter International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven.

GRUNDLAG FOR KONKLUSION

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af regnskabet". Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

CENTRALE FORHOLD VED REVISIONEN

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af regnskabet for regnskabsåret 2016. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af regnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Centrale forhold	Hvordan har vores revision adresseret dette
<p>Værdiansættelsen af fitness dk Goodwill (koncernregnskab): 64 mio. kr., 2 % af koncernbalancen</p> <p>Kapitalinteresser og tilgodehavender (årsregnskab): 202 mio. kr., 10 % af selskabsbalancen</p> <p>Opgørelse af genindvindingsværdien (nytteværdi) af fitness dk har været et centralt revisionsforhold, idet udviklingen i de konkurrencemæssige forhold samt udviklingen i og niveauet af de historiske resultater medfører forøget skønsmæssig usikkerhed i ledelsens forventninger til omsætning pr. medlem og medlemsudviklingen.</p> <p>Uanset årets nedskrivning er risikoen for yderligere nedskrivninger fortsat høj, idet enhver negativ afvigelse i forhold til de forventninger der ligger til grund for nøgleforudsætningerne vil føre til yderligere nedskrivning.</p>	<p>Vi har analyseret den historiske udvikling, herunder graden af sammenhæng mellem budget og realiserede tal, og sammenholdt med ledelsens forventninger til fremtiden med særlig fokus på nøgleforudsætningerne om sætning pr. medlem og antal medlemmer.</p> <p>Udviklingsanalysen er drøftet med ledelsen, som i detaljer har redegjort for grundlaget for sine forventninger, herunder interne medlemsanalyser for så vidt angår prisfølsomhed og branchedata for den generelle udvikling på fitnessmarkedet i Danmark.</p> <p>Vi har gennemgået ledelsens følsomhedsanalyser og vurderet disse i relation til rimeligt sandsynlige ændringer i nøgleforudsætningerne.</p> <p>Vi har udfordret ledelsens forventninger på basis af udviklingsanalysen og følsomhedsanalyserne. Vi har undersøgt, hvorledes ledelsen har vurderet og taget højde for udviklingen i og niveauet af de historiske resultater.</p>

¹⁸⁶ Uddrag af det indberettede regnskab for Parken Sport & Entertainment A/S for 2016.

<p>Se endvidere omtale heraf i koncernregnskabet note 1 (Regnskabsmæssige skøn og vurderinger) afsnittet "Goodwill" og note 15 (Immaterielle aktiver) samt årsregnskabet note 9 (Kapitalinteresser).</p>	<p>Baseret på det udførte arbejde har vi sammenfattende vurderet, hvorvidt de anvendte nøgleforudsætninger er rimelige, og hvilke usikkerheder der er knyttet hertil.</p> <p>Vi har læst koncernregnskabet note 1 og 15 samt årsregnskabet note 9 og vurderet, hvorvidt beskrivelsen af den foretagne nedskrivningstest, herunder forventninger til nøgleforudsætninger, usikkerheder og følsomhedsanalyser, er beskrevet i overensstemmelse med kravene i IAS 36, Værdiforringelse af aktiver.</p>
<p>Værdiansættelsen af anlægsaktiver knyttet til F.C. København Koncernregnskab: 808 mio. kr., 29 % af koncernbalancen Årsregnskab: 808 mio. kr., 38 % af selskabsbalancen</p> <p>Værdiansættelsen af anlægsaktiver knyttet til F.C. København er et centralt revisionsforhold, idet en ændring af nedskrivningstestens nøgleforudsætning kan medføre en større nedskrivning.</p> <p>Den langsigtede nøgleforudsætning om årlig deltagelse i europæisk fodbold samt minimum to kvalifikationer til UEFA Champions League inden for en femårig periode er behæftet med høj usikkerhed.</p> <p>Usikkerheden knytter sig primært til sportslige præstationer, udviklingen i andre klubber i ind- og udland samt UEFA's regler for kvalifikation til UEFA Champions League.</p> <p>Se endvidere omtale heraf i koncernregnskabet note 1 (Regnskabsmæssige skøn og vurderinger) og note 16 samt årsregnskabet note 14 (Materielle aktiver).</p>	<p>Vi har læst ledelsens analyse af F.C. Københavns historiske deltagelse i europæisk fodbold, herunder UEFA Champions League, for at vurdere indfrielsesgraden af nedskrivningstestens nøgleforudsætning.</p> <p>Vi har påset, at strategi- og budgetgrundlaget for F.C. København understøtter den primære forudsætning.</p> <p>Vi har undersøgt, om der er kendte ændringer i kvalifikationsregler til UEFA Champions League og med ledelsen drøftet de fremtidige forventninger til kvalifikationsreglerne til UEFA Champions League.</p> <p>Baseret på det udførte arbejde har vi sammenfattende vurderet, hvorvidt den anvendte nøgleforudsætning er rimelig og hvilke usikkerheder der er knyttet hertil.</p> <p>Vi har læst koncernregnskabet note 1 og 16 samt årsregnskabet note 14 og vurderet, hvorvidt nøgleforudsætningen er beskrevet på passende vis.</p>

UDTALELSE OM LEDELSESBERETNINGEN

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med regnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

LEDELSENS ANSVAR FOR REGNSKABET

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et regnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og virksomhedens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller virksomheden, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

REVISORS ANSVAR FOR REVISIONEN AF REGNSKABET

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover

- identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og virksomhedens interne kontrol.
- tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og virksomhedens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i koncernregnskabet og årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og virksomheden ikke længere kan fortsætte driften.
- tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

København, den 20. marts 2017

KPMG
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 25 57 81 98

Lau Bent Baun   Martin Eiler
Statsaut. revisor   Statsaut. revisor

9.2 Revisionserklæring for Matas A/S¹⁸⁷

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kapitalejerne i Matas A/S

Konklusion

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Matas A/S for regnskabsåret 1. april 2016 - 31. marts 2017, der omfatter totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som selskabet. Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. marts 2017 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. april 2016 - 31. marts 2017 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet". Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med Internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet for regnskabsåret 1. april 2016 - 31. marts 2017. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold. For hvert af nedennævnte forhold er beskrivelsen af, hvordan forholdet blev behandlet ved vores revision, givet i denne sammenhæng.

Vi har opfyldt vores ansvar som beskrevet i afsnittet "Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet", herunder i relation til nedennævnte centrale forhold ved revisionen. Vores revision har omfattet udformning og udførelse af revisionshandlinger som reaktion på vores vurdering af risikoen for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og årsregnskabet. Resultatet af vores revisionshandlinger, herunder de revisionshandlinger vi har udført for at behandle nedennævnte forhold, danner grundlag for vores konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed.

Værdiansættelse af goodwill

Den regnskabsmæssige værdi af goodwill udgør 3.734,4 mio. kr. pr. 31. marts 2017, svarende til 71% af koncernens aktiver. Goodwill har en udefinerbar økonomisk levetid og ifølge International Financial Reporting Standards som godkendt af EU (IAS 36) er der som minimum krav om en årlig nedskrivningstest af goodwill. Der er i regnskabsåret ikke identificeret værdiforringelse af goodwill. Nedskrivningstesten er central for vores revision, da testen indeholder forudsætninger og skøn fastlagt af ledelsen, herunder om den fremtidige indtjening.

Yderligere oplysninger om den indregnede goodwill fremgår af note 2 og 15 til koncernregnskabet.

Vi har i forbindelse med vores revision efterprøvet den af ledelsen udarbejdede nedskrivningstest, der er foretaget efter discounted cash flow modellen, og vurderet, om de af ledelsen fastlagte forudsætninger er rimelige. Vi har vurderet, om den valgte beregningsmodel er relevant samt vurderet niveauet for diskonteringsfaktor og vækstrate anvendt til ekstrapolering. De forventede nettopengestrømme er baseret på budget for regnskabsåret 2017/18 og en fremskrivning i den resterende budgetperiode til 2021/22 samt en terminalværdi. Vi har undersøgt procedurer for budgetudarbejdelse, og har sammenholdt budgetter med koncernens strategiarbejde på de enkelte områder. Vi har endvidere vurderet tilstrækkeligheden af oplysninger om goodwill i note 2 og 15.

¹⁸⁷ Uddrag af det indberettede regnskab for Matas A/S for 2016/17

Indregning af nettoomsætning samt måling af leveringsforpligtelser (loyalitätsprogram)

I forbindelse med salg fra egne butikker samt udstedelse af point og striber i loyalitätsprogrammet "Club Matas" indregnes en leveringsforpligtelse relateret til den ikke leverede andel af nettoomsætningen, som knytter sig til udstedelsen af "Club Matas" -point og -striber. I forbindelse med kundernes efterfølgende anvendelse af "Club Matas" -point og -striber foretages indregning af den relaterede nettoomsætning. Indregningen af omsætning og målingen af endnu ikke-anvendte "Club-Matas" -point og -striber er central for vores revision, da opgørelsen var baseret på en af ledelsen skønnet dagsværdi, som af natur er behæftet med usikkerhed henset til den fremtidige faktiske indløsning.

Yderligere oplysninger om indregning af nettoomsætning og måling af forudbetalinger fra kunder (leveringsforpligtelser) vedrørende "Club-Matas" fremgår af note 2 og 23 til koncernregnskabet.

For måling af ikke-anvendte "Club-Matas" -point og -striber har vi efterprøvet de af ledelsen fastlagte dagsværdimodeller for måling, herunder har vi vurderet dagsværdien af ikke-anvendte "Club-Matas" -point og -striber med udgangspunkt i værdien for kunden baseret på den af ledelsen skønnede konverteringssats, og den af ledelsen forventede fremtidige udnyttelsesgrad baseret på historiske indløsningsrater. Vi har endvidere testet den matematiske nøjagtighed af dagsværdimodellen.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med koncernregnskabet eller årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for koncernregnskabet og årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et koncernregnskab og et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af koncernregnskabet og årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugere træffer på grundlag af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i koncernregnskabet og årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusion er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og selskabet ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af koncernregnskabet og årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om koncernregnskabet og årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele, den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

København, den 30. maj 2017
Ernst & Young
Godkendt Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 30 70 02 28

Peter Gath
statsaut. revisor

Kristian Bjerge
statsaut. revisor

9.3 Revisionserklæring for Alm. Brand Bank A/S¹⁸⁸

ALM. BRAND BANK
ÅRSRAPPORT 2016

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kapitalejeren i Alm. Brand Bank A/S

Konklusion

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Alm. Brand Bank A/S for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016, der omfatter resultat- og totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som selskabet samt pengestrømsopgørelse og segmentoplysninger for koncernen. Koncernregnskabet udarbejdes efter International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav for udstedere af børsnoterede obligationer og årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiel virksomhed.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet giver et retvisende billede af koncernens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af koncernens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav for udstedere af børsnoterede obligationer.

Det er endvidere vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet

af selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet". Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Centrale forhold

Udlån og garantier

Fastlæggelsen af nedskrivningsbehovet på udlån er forbundet med betydelig usikkerhed og i høj grad baseret på ledelsens skøn. Som følge af væsentligheden af disse skøn og størrelsen af udlån i koncernen er revision af nedskrivninger på udlån et centralt forhold ved revisionen. Koncernens udlån udgør 3.777 mio.kr. pr. 31. december 2016, og nedskrivninger herpå udgør 50 mio.kr. (heraf er 26 mio.kr. indregnet som en del af kursreguleringer) i 2016.

Principperne for opgørelse af nedskrivningsbehovet er beskrevet i anvendt regnskabspraksis, og ledelsen har nærmere beskrevet håndteringen af kreditrisici samt vurderingen af nedskrivningsbehovet i note 44.

I 2016 har udlån til landbrug krævet særlig opmærksomhed fra revisors side som følge af krisen i landbruget.

De områder med størst skøn, og som derfor kræver øget opmærksomhed ved revisionen, er:

- Vurdering af, om udlån er værdiforringet.
- Værdiansættelse af sikkerheder, som indgår i opgørelsen af nedskrivningsbehovet.
- Ledelsesmæssige skøn.

Hvordan risikoen er adresseret i revisionen?

Baseret på vores riskovurdering har vi gennemgået nedskrivningerne og vurderer den anvendte metode samt de forudsætninger, der er lagt til grund ifølge beskrivelsen af det centrale forhold.

Vores revisionshandlinger har desuden konkret omfattet:

- Indsamling af revisionsbevis og test af processer og nøglekontroller
- Udfordring af de anvendte procedurer og metodikker for de områder, som kræver størst skøn, baseret på vores kendskab til og erfaring med sektoren
- Vurdering af ændringerne i forudsætningerne for de områder, som kræver størst skøn, imod tendenser i sektoren samt historiske observationer
- Risikobaseret test af engagementer for at sikre, at der sker rettidig identifikation af værdiforringelse af udlån- og for udlån, der er værdiforringet, at der foretages tilstrækkelig nedskrivning. I den forbindelse har vi haft særligt fokus på landbrug
- Udfordring af ledelsesmæssige skøn med særligt fokus på konsistens samt objektivitet hos ledelsen, herunder med særligt fokus på dokumentation af tilstrækkeligheden af ledelsesmæssige skøn relateret til landbrug.

¹⁸⁸ Uddrag af det indberettede regnskab for Alm. Brand Bank A/S for 2016

Udvalgte om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med koncernregnskabet eller årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen, eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiel virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i lov om finansiel virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for koncernregnskabet og årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav for udstedere af børsnoterede obligationer samt for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et koncernregnskab og et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af koncernregnskabet og årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion.

Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformation kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugere træffer på grundlag af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidetsættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skat og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i koncernregnskabet og årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og selskabet ikke længere kan fortsætte driften.

- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af koncernregnskabet og årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om koncernregnskabet og årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 96 35 56

København, den 1. marts 2017

 Dennis Jørgensen
 Statsautoriseret revisor

 Thomas Knudsen
 Statsautoriseret revisor

9.4 Revisionserklæring for Gyldendal A/S¹⁸⁹

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kapitalejerne i Gyldendal A/S

Konklusion

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Gyldendal A/S for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016, der omfatter resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som selskabet. Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet". Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet for regnskabsåret 2016. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Varebeholdninger m.v. og tilknyttede nedskrivninger	Forholdet er behandlet således i revisionen
<p>Der henvises til note 1 om anvendt regnskabspraksis.</p> <p>Varelager og forudbetalt forfatterhonorarer udgør henholdsvis 106 mio. kr. og 30 mio. kr.</p> <p>Værdiansættelsen af disse poster er baseret på væsentlige ledelsesmæssige skøn, herunder særligt i relation til opgørelse af tilknyttede nedskrivninger. Opgørelse af nedskrivninger sker i henhold til beskrevne retningslinjer, der er ansat for ovennævnte varelager og forfatterhonorarer.</p> <p>Vedrørende værdiansættelse af varelageret er tillæg for indirekte produktionsomkostninger baseret på et skøn over redaktionernes tidsanvendelse.</p> <p>Nedskrivning af varelageret og forudbetalt forfatterhonorarer er baseret på den enkelte bogs forventede salg og salgsperiode. Den effektive salgsperiode er opgjort med udgangspunkt i historiske data for tilsvarende udgivelser. Der foretages individuelle nedskrivninger for større ankaftudgivelser, hvis dette skønnes relevant.</p>	<p>Baseret på vores risikovurdering har vi forholdt os til, om de interne retningslinjer for nedskrivning af henholdsvis varelager og forudbetalt forfatterhonorarer er overholdt, herunder om de anvendte skøn er rimelige og afspejler karakteristika i den underliggende forretning. Vi har herudover vurderet de interne kontroller relateret hertil.</p> <p>I relation til indregning af indirekte produktionsomkostninger på varelageret har vi vurderet rimeligheden i de ledelsesmæssige skøn samt kontrolleret, at tillægget er konsistent opgjort i forhold til tidligere år samt udført udviklingen i det samlede tillæg.</p> <p>I relation til nedskrivning af varelager og forudbetalt forfatterhonorarer har vi vurderet selskabets analyse af udvikling i nedskrivning sammenholdt med udviklingen i varelageret, kontrolleret om anvendelse af nedskrivningsprincipperne er skot konsistent i forhold til tidligere år, herunder at beregningsgrundlaget er fuldstændigt, samt på tilkøbte efterregnet nedskrivning pr. varenummer og forfatter.</p>

¹⁸⁹ Uddrag af det indberettede regnskab for Gyldendal A/S for 2016

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med koncernregnskabet eller årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for koncernregnskabet og årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et koncernregnskab og et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af koncernregnskabet og årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften, at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant, samt at udarbejde koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformation kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i koncernregnskabet og årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og selskabet ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af koncernregnskabet og årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om koncernregnskabet og årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

København, den 21. februar 2017

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 33 96 35 56

Erik Holst Jørgensen
statsautoriseret revisor

Tim Kjær-Hansen
statsautoriseret revisor

9.5 Spørgeguide til brug for interviews

1. Hvad er det første, du ser på, når du får et regnskab ind, og hvor meget anvender du de nedenstående elementer i et regnskab?
  - a. Revisionserklæring
  - b. Ledelsesberetning
  - c. Resultatopgørelse, aktiver og passiver
  - d. Pengestrømsopgørelse
  - e. Noter
  - f. Regnskabspraksis
2. Hvad lægger du mærke til i en revisionserklæring?
3. Når du ser på eksemplerne på afsnittet vedrørende forhold ved revisionen i vedhæftede, hvilken af de fire erklæringer, synes du, er bedst med hensyn til nedenstående punkter:
  - Opbygning, herunder om det er bedst at anvende opstillingen med kasserne, hvor beskrivelsen og risikoen og det udførte arbejde står ved siden af hinanden, eller det er bedst at anvende beskrivelsen, hvor hele teksten står under hinanden?
  - Beskrivelsen af risikoen – giver det mening? Er der noget, der er bedre end andet?
  - Beskrivelsen af det udførte arbejde – giver det mening? Er der noget, der er bedre end andet?
4. Kan/vil du bruge disse beskrivelser til noget i forbindelse med din vurdering af et regnskab, såfremt de var medtaget i regnskaberne for dine kunder?
5. Giver afsnittet en forståelse af og et indblik i revisorens udførte arbejde?
6. Er der noget ved beskrivelsen eller opbygningen, der kunne have været bedre?
7. Vil det være en hjælp, hvis revisor altid lavede denne beskrivelse af for eksempel deres arbejde vedrørende going concern? – vil du bruge dette til noget? Eller er der andre

områder eller regnskabsposter, hvor du synes, at det kunne være relevant med en beskrivelse?

9.6 Interview med erhvervsrådgiver fra Nykredit

1. **Hvad er det første, du ser på, når du får et regnskab ind, og hvor meget anvender du de nedenstående elementer i et regnskab?**
  - a. **Revisionserklæring**
  - b. **Ledelsesberetning**
  - c. **Resultatopgørelse, aktiver og passiver**
  - d. **Pengestrømsopgørelse**
  - e. **Noter**
  - f. **Regnskabspraksis**

Svar:

Det allerførste jeg kigger på, når jeg får et regnskab ind, det er resultatopgørelsen. Kan de tjene penge eller ej? Det er den første forudsætning for, at jeg har lyst til at låne virksomheden penge. Man kan sige, at hvis jeg skal stille en kredit til rådighed, så er det under en forudsætning af, at jeg har en forventning om, at de kan betale dem tilbage. Det kræver jo, at de tjener nogle penge. Så derfor kigger jeg først på bundlinjen, kan de tjene nogle penge eller ikke. Derefter kigger jeg selvfølgelig på, hvad er det her resultat skabt af. Er det skabt af nettoopskrivning af ejendomme, så tillægger det ikke så stor værdi, som det ellers ville have gjort. Det skal helst være et resultat, der er drevet af nogle kerneforretninger og ikke sådan nogle enkeltstående begivenheder.

Når jeg så har kigget på resultatopgørelsen, så plejer jeg lige at springe om på aktivsiden. Det er for lige som at se, hvis jeg skal finansiere den her virksomhed, hvad er det så jeg finansiere. Er det noget, jeg kan se og røre eller er det immaterielle anlægsaktiver, hvor jeg har enormt svært ved at kunne verificere den værdi, der nu må ligge der. Så derfor er det også af betydning, hvad det er, der står på aktivsiden.

Og hvis vi sådan skal drage en parallel i forhold til det og så til Key Audit Matters, så vil jeg sige, at det er jo også det, der oftest bliver beskrevet i afsnittet med Key Audit Matters, og det er det jo, fordi det er så svært. Jeg ved ikke, om beskrivelserne i afsnittet giver min lyst til at låne penge ud til et selskab, der har de her immaterielle anlægsaktiver, men det giver alligevel en bedre mavefornemmelse, at der er nogle, der sætter ord på, at de har forholdt sig kritisk til det her, men det er ikke alt afgørende.

De to ting er nok de allermest afgørende. Så kigger jeg også lige på, hvilken erklæring er det, der står i regnskabet, og at der ikke er nogle forbehold mv.

Men det er helt klart tallene, der er i størst fokus. Alt det andet er bare fyld. Så kigger jeg selvfølgelig også på egenkapitalen. Alle, der skal låne penge, skal have en eller vis form for soliditet afhængig af, hvad det er for en branche du opererer i. Så den er også vigtig selvfølgelig.

Men det er tallene, jeg kigger på. Det er nøglen. Det er her, jeg ligger alt min værdi.

I forhold til de små kunder er det rart, at se om der lige er nogle forbehold mv. i revisionserklæringen, men det er ikke noget, man bruger meget tid på. Derudover bladrer jeg også lige om på forsiden for at se, hvilket revisionsnavn, der står på forsiden. Det er ikke helt ligegyldigt, om det er Revisor Jørgensen fra Givskud eller om det er Deloitte eller PWC eller hvem det er nu er, der står derpå. Jeg har trods alt lidt mere tiltro til de store revisionselskaber, end jeg har til de små.

Ledelsesberetningen har nok langt større værdi for de større selskaber, i forhold til de selskaber jeg sidder med. Der er der oftest bare en standardtekst.

Med hensyn til pengestrømsopgørelsen ville jeg også interessere mig herfor, hvis jeg havde nogle kunder, som udarbejdede dette. Fordi det er vigtigt for mig at se, hvor pengene kommer fra, og er det nogle, man kan regne med kommer igen.

Det er lidt forskelligt, hvor meget jeg bruger noterne. Det er nok mere, hvis det er ejendomsselskaber, og hvis der skulle være nogle specifikationer af et eller andet.

Regnskabspraksis har jeg faktisk brugt et par gange, fordi jeg sidder med en del ejendomme og dem der bliver målt til kostpris, der kan der godt være mulighed for at den rating, jeg skal give kunde, kan blive noget bedre, hvis det er, at jeg eventuelt kan lave en opskrivning. Eller hvis der skulle være et eller andet.

2. Hvad lægger du mærke til i en revisionserklæring?

Svar:

Som sagt ser jeg hurtigt, om der er nogle forbehold og hvilken erklæringstype, der er anvendt, men ellers bruger jeg ikke lang tid herpå.

3. Når du ser på eksemplerne på afsnittet vedrørende forhold ved revisionen i vedhæftede, hvilken af de fire erklæringer, synes du, er bedst med hensyn til nedenstående punkter:

- **Opbygning, herunder om det er bedst at anvende opstillingen med kasserne, hvor beskrivelsen og risikoen og det udførte arbejde står ved siden af hinanden, eller det er bedst at anvende beskrivelsen, hvor hele teksten står under hinanden?**

Svar:

Jeg vil nok sige, at Parkens den var nok den, jeg synes var lækrest at læse. Den er meget overskuelig og man ved, når man går i gang med noget nyt. Hvorimod at Matas' var noget rod. Det fungerede ikke særlig godt, at teksten bare kommer ud i en smøre. Alm. Brand var bedre og så var der Gyldendal, den var heller ikke helt lige så god som Parken, men den er da noget bedre end Matas'. Jeg synes, at Parken den er stillet rimelig lækkert op. Det er sådan også, hvis det skal være i forhold til at være et opslagsværk, så har det helt sikkert noget at skulle have sagt, hvordan de her centrale forhold er stillet op. Parken den appellerer bredt. Selv til ikke regnskabskyndige, vil den være god at læse.

- **Beskrivelsen af risikoen – giver det mening? Er der noget, der er bedre end andet?**

Svar:

Jeg vidste jo egentlig godt, hvad der ville komme til at stå i de der. Sådan nogenlunde i hvert fald, og det er jo de der skønsposter, hvor de går ind og beskriver den sådan lidt mere fyldestgørende. Igen synes jeg, at Parkens den er god, fordi den lige som beskriver postens størrelse og på en måde dens væsentlighed i forhold til hele regnskabet. Det synes jeg er godt, for så kan man selv vurdere, om det er noget, man synes, der er en risiko eller ej. Blandt andet det der med, at der står hvor meget posten udgør i procenten af den samlede koncernbalance. Det fungerer rigtig godt synes jeg.

Matas det er bare ikke særlig godt. Det er ikke til at se, at det er et børsnoteret selskab, der er lavet en revisionserklæring for. Alm. Brand er egentlig også okay, synes jeg. Lige så snart der kommer nogle beløb på, så er det lidt mere konkret. Så er det nemmere at forholde sig til, synes jeg. Det er ikke bare en snak, lige så snart der er nogle tal på. Det er det samme med Gyldendal også. Der er også nogle gode henvisninger til noter i den også. Der bliver jo brugt tid på det, så et eller andet sted er det jo ærgerligt, hvis det er noget, der ikke bliver brugt, som jeg godt kan frygte, at det ikke bliver.

- **Beskrivelsen af det udførte arbejde – giver det mening? Er der noget, der er bedre end andet?**

Svar:

Og hvis man kigger på, hvad det egentlig er, der står, så står der ikke rigtig noget. Jeg synes, at teksterne er meget ukonkrete. Det var sku bedre, hvis de skrev et eller andet med, at man havde udfordret og på baggrund af det, har det medført en nedskrivning på XXX kr. eller ikke medført en nedskrivning. Der mangler lidt en konklusion. Så kunne man se, at deres arbejde havde ført til et eller andet.

Jeg synes, at i forhold til værdien, så virker det til lidt, at det er spildt arbejde.

4. Kan/vil du bruge disse beskrivelser til noget i forbindelse med din vurdering af et regnskab, såfremt de var medtaget i regnskaberne for dine kunder?

Svar:

Det er det mest overflødige, jeg længe har set. Det er jo nærmest bare at pålægge virksomhederne en ekstraomkostning, da revisoren skal bruge ekstra tid på at have områderne med i revisionserklæringen. Det der står under området er jo en forudsætning, der har været der hele tiden, nu er der bare sat ord på den.

Jeg vil hellere læse generalforsamlingsreferat og bestyrelsesmødereferater, inden jeg ville læse det her. Jeg vil virkelig ikke komme til at bruge det.

Det er da rart, og det kan give en god mavefornemmelse, at man kan se, at der er nogle der har forholdt sig kritisk til regnskabsposterne, men det forventer man jo også, når der er en revisionserklæring på regnskabet.

5. Giver afsnittet en forståelse af og et indblik i revisorens udførte arbejde?

Svar:

Det kan jeg jo ikke svare nej til, for det gør det da. Men det beskriver bare det jeg vil forvente at revisoren foretager i forbindelse med sin revision.

6. Er der noget ved beskrivelsen eller opbygningen, der kunne have været bedre?

Svar:

Generelt kan man sige, at tal vil være en god ide. Folk der gennemgår regnskabet vil altid have opmærksomheden på tal, så det er rigtig godt at have tal med i teksten. Ellers de punkter, som jeg sagde tidligere.

7. Vil det være en hjælp, hvis revisor for eksempel altid lavede denne beskrivelse af for eksempel deres arbejde vedr. going concern? – vil du bruge dette til noget? Eller er der andre områder eller regnskabsposter, hvor du synes, at det kunne være relevant med en beskrivelse?

Svar:

Et afsnit vedrørende going concern vil nok udfordre revisoren mere til at tage ekstra stilling hertil. Jeg tror heller ikke, at der er mange privatpersoner, som ved, hvad det betyder, når et regnskab er aflagt på going concern basis. Så jeg tror faktisk, at hvis revisor blev tvunget til at sætte ord på, at virksomheden vil eksistere et år mere, det tror jeg faktisk vil være ret godt.

For mindre virksomheder vil det nok være relevant, da det nok er noget man nogle gange skøjter lidt hen over.

Jeg synes faktisk, at det kunne være en rigtig god ide med going concern. Især også for de mindre virksomheder, men det skal nok være for C og opefter. Jeg er ikke sikker på, at det kommer ind på de mindre virksomheder, hvor man også går mere og mere væk fra revision. Selvom det stadig vil være godt, hvis man havde det med ved B-virksomheder også.

Inde hos os har vi sådan nogle interne rating modeller, der går fra 0-10, hvor 0 er de dårligste kunder. Rating 0, 1 og 2 bliver karakteriseret som de svage kunder. Og rating 0 og 1 det er nogle, hvor vi laver tabshensættelser på. Jeg ved ikke, om et afsnit omkring going concern vil kunne ændre vores rating model eller underbygge den, hvis det var, at der var andre end os, der stillede tvivl om going concern for nogle virksomheder, men det kunne sagtens være.

9.7 Interview med erhvervsrådgiver fra Jyske Bank

1. **Hvad er det første, du ser på, når du får et regnskab ind, og hvor meget anvender du de nedenstående elementer i et regnskab?**
  - a. **Revisionserklæring**
  - b. **Ledelsesberetning**
  - c. **Resultatopgørelse, aktiver og passiver**
  - d. **Pengestrømsopgørelse**
  - e. **Noter**
  - f. **Regnskabspraksis**

Svar:

Jeg bladrer op på resultatopgørelsen og balanceposterne, da det er dem, der vigtige i forhold til, at vi skal afgive en vurdering af regnskabet. Kan selskabet overhovedet tjene penge og hvordan ser deres fordeling af gæld mv. ud? Har de en god soliditet.

I den forbindelse ser jeg også efter, hvad det er for nogle poster, der ligger til grund for regnskabet, samt hvad det er for nogle aktiver, de har. Har selskabet for eksempel store goodwillværdier vil vi ikke ligge så meget vægt på disse, som hvis der var tale om for eksempel en bygning. Mange gange tager vi værdien af goodwill ud, når vi vurderer et selskab, fordi vi ikke mener, at goodwill har en reel værdi.

Jeg ser også hurtigt på, hvordan deres soliditet og soliditetsgrad er. Under passiverne er jeg også opmærksom på, hvordan gælden fordeler sig, og hvad der eventuelt er stillet til sikkerhed for gælden. Passiverne kan vise, om virksomheden har mulighed for at afdrage på sin gæld og også på en fremtidig gæld.

Såfremt der er en pengestrømsopgørelse i regnskabet kigger jeg også på den. Den giver et rigtig godt overblik over, hvad selskabet har brugt sine penge på i året samt om det har givet et likviditetsmæssigt overskud eller underskud.

Jeg ser også lige hurtig på erklæringen for at se, hvad det er en for en erklæring, og hvilket revisionselskab, der har skrevet under. Jeg ser selvfølgelig også lige, om der er nogle forbehold, som kan have betydning for nogle af regnskabsposterne.

2. Hvad lægger du mærke til i en revisionserklæring?

Svar:

Som sagt kigger jeg selvfølgelig også lige på erklæringen i regnskabet for at se, hvilken erklæringstype det er, samt hvilket revisionselskab, der er tale om. Man har helt klart mere tillid til at et regnskab, som kommer fra PWC, KPMG eller Deloitte i modsætningen til den lokale revisor på hjørnet. Jeg ser også lige, om der er nogle modifikationer mv. for at se, om der er noget, der kan påvirke værdien af posterne i regnskabet. I mange tilfælde har vi selv en ide om, hvad værdien af aktiverne reelt er, når vi ser et regnskab, men det er rart lige at få tingene bekræftet i erklæringen.

Vi har en afdeling, som modtager alle regnskaberne og lægger tallene ind i et system, som på baggrund af tallene laver en karakter/kreditvurdering af det enkelte selskab. De tager i den forbindelse ikke højde for, hvad der eventuelt måtte stå i en erklæring.

3. Når du ser på eksemplerne på afsnittet vedrørende forhold ved revisionen i vedhæftede, hvilken af de fire erklæringer, synes du, er bedst med hensyn til nedenstående punkter:

- **Opbygning, herunder om det er bedst at anvende opstillingen med kasserne, hvor beskrivelsen og risikoen og det udførte arbejde står ved siden af hinanden, eller det er bedst at anvende beskrivelsen, hvor hele teksten står under hinanden?**

Svar:

Jeg kan helt klart bedst lide opbygningen med kasserne, som er i alle regnskaberne ud over Matas. Det giver et godt overblik, og det er nemt at se, hvad der snakkes om, og hvilken tekst der hører til hvad.

- **Beskrivelsen af risikoen – giver det mening? Er der noget, der er bedre end andet?**

Svar:

De har lidt medtaget de risici, som jeg også ville forvente. Det er jo helt klar de sværeste områder, de har taget med. Derfor er der ikke så meget ved risikoen, der overrasker mig eller hvad man

siger. Parken er rigtig god. Det er rart med nogle tal, men det er også regnskabet for Parken og opstillingen mv. der er nemmest at gå til.

- **Beskrivelsen af det udførte arbejde – giver det mening? Er der noget, der er bedre end andet?**

Svar:

Det kan nemt komme til at virke som en standardtekst, der bliver beskrevet. Jeg vil i hvert fald ikke håbe, at de har brugt lang tid på det. Jeg synes ikke, at det giver særlig meget værdi til min gennemgang af regnskabet. Matas er ikke nem at finde rundt i. Det er ret svært at se, hvornår de taler om risikoen og hvornår de taler om det andet.

- 4. Kan/vil du bruge disse beskrivelser til noget i forbindelse med din vurdering af et regnskab, såfremt de var medtaget i regnskaberne for dine kunder?**

Svar:

Som allerede sagt så giver det ikke rigtig noget værdi til min gennemgang. Altså måske vil det kunne underbygge min mavefornemmelse omkring tallene i regnskabet, men i min vurdering og i vores kreditvurderingssystem ser vi udelukkende på tallene, så jeg tror ikke, at jeg ville ændre min vurdering af regnskabet hvis der stor noget om, at revisoren har gjort ekstra vedrørende revisionen af goodwill. Det vil jeg faktisk bare forvente, at han havde gjort.

- 5. Giver afsnittet en forståelse af og et indblik i revisorens udførte arbejde?**

Svar:

Det ved jeg ikke rigtig. Som sagt så er der ikke noget, der overrasker mig i teksterne. Det er som jeg havde forventet. Man bliver selvfølgelig bekræftet i, at revisoren faktisk har gjort noget på regnskabsposterne.

- 6. Er der noget ved beskrivelsen eller opbygningen, der kunne have været bedre?**

Svar:

Det har jeg allerede svaret på under nogle af de første spørgsmål.

- 7. Vil det være en hjælp, hvis revisor altid lavede denne beskrivelse af for eksempel deres arbejde vedrørende going concern? – vil du bruge dette til noget? Eller er der andre områder eller regnskabsposter, hvor du synes, at det kunne være relevant med en beskrivelse?**

Svar:

Det kunne måske være spændende med en beskrivelse af going concern. Her tænker jeg især for alle andre end måske lige os kreditvurderer. Vi vil oftest selv kunne danne os overblik over going concern, da vi jo har adgang til at se, hvor mange penge selskabet har, om de kan betale renter mv. Men for alle andre kunne det måske være fint, hvis det blev lidt mere highlightet at man faktisk forventede at det her selskab også eksisterede næste år.